

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 25 och 26 februari samt för den 1 mars justerades.

§ 2 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Suzanne Svensson* (S) avsagt sig uppdraget som suppleant i EU-nämnden från och med den 31 mars.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2015/16:24 för torsdagen den 3 mars i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från justitieutskottet.

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2015/16:3329 och 3331 till justitieutskottet

2015/16:3330 och 3332 till försvarsutskottet

§ 5 Svar på interpellation 2015/16:440 om initiativet Fossilfritt Sverige

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Ledamöter! Åhörare! God morgon!

Rickard Nordin har frågat mig vilka krav som ställs på dem som deltar i initiativet Fossilfritt Sverige, hur additionaliteten i åtaganden inom initiativet säkerställs och hur mycket åtaganden inom ramen för initiativet minskar utsläppen.

I Paris enades världens länder om att hålla den globala uppvärmningen långt under två grader och om att arbeta för att hålla den under en och en halv grad. För att lyckas måste utsläppen nu ned snabbt.

Regeringen vill att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland. För att lyckas med det är det nu nödvändigt att ännu mer än tidigare engagera svenska företag, kommuner och andra aktörer, det vill säga alla dem som i praktiken genomför klimatåtgärderna. Regeringen har därför utvecklat initiativet Fossilfritt Sverige. Avsikten med initiativet är att det ska stimulera och synliggöra aktörer som i sin verksamhet bidrar till att lösa klimatutmaningarna och nå målet om ett fossilfritt samhälle. Initiativet ska också vara en plattform för dialog över bransch- och departementsgränser.

Aktörerna i initiativet, nu 157 inklusive 97 företag och 34 kommuner, ställer sig bakom att världen behöver bli fossilfri och ser positivt på att Sverige går före och på att det skapar bättre miljö, attraktivare städer och nya möjligheter till jobb. Alla aktörer i initiativet åtar sig att visa upp egna konkreta insatser för minskade klimatutsläpp och att göra detta inom ramen för FN:s åtgärdsagenda.

I dag har hela 35 aktörer i Fossilfritt Sverige skrivit in konkreta åtaganden i FN:s så kallade Nazcaplattform, och fler är på väg att göra det. Åtaganden i den plattformen granskas i enlighet med internationell standard framtagen av Global Reporting Initiative.

Många betydande aktörer har valt att ansluta sig till initiativet Fossilfritt Sverige. Det är min övertygelse att deras konkreta klimatåtgärder och vår gemensamma dialog kring hur vi ställer oss kommer att ge ett positivt bidrag till Sveriges samlade strävan att utveckla och nå det fossilfria samhället.

Då Rickard Nordin, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav tredje vice talmannen att Kristina Yngwe i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 2 KRISTINA YNGWE (C):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Rickard Nordin hälsar att han gärna hade varit här och tagit debatten, men han fick inte riktigt ihop schemat. Därför hoppar jag in i stället. Och det gör jag med stor glädje.

Precis som ministern sa var Parisavtalet en historisk händelse. Det är en milstolpe i det internationella klimatarbetet. Jag vill än en gång tacka ministern för att vi fick möjlighet att följa med på det som var mitt första men förhoppningsvis inte mitt sista klimattoppmöte. Det var väldigt generöst.

Parisavtalet sätter stor press på världens länder att inte bara prata om klimat utan faktiskt leverera klimatresultat. Och Sveriges stora bidrag i Paris var initiativet Fossilfritt Sverige. Precis som Rickard skriver i sin interpellation är det ganska oklart hur initiativet konkret bidrar till minskade klimatutsläpp.

För den som inte känner till Nazca kan jag nämna några kriterier som tas upp för att företagen ska kunna göra åtagandet. De företag som ansluter sig måste ange kortsiktiga och långsiktiga konkreta mål. De måste kunna följa upp, och de måste kunna rapportera arbetet med att nå målen. Det

omgärdas av strikta regelverk för att man ska kunna visa att man gör klimatarbete och gör klimatskillnad.

Eftersom det inte var tydligt i ministerns svar vilka krav som ställs för att gå med i Fossilfritt Sverige kan jag berätta vilka de är. Det skulle kunna vara en målsättning för med hur mycket företaget eller kommunen säger att de tänker minska sina klimatutsläpp fram till 2030. Det skulle kunna vara att en handlingsplan efterfrågas för hur företaget, kommunen eller organisationen tänker sig att man ska uppnå ett fossilfritt samhälle. Men det som Fossilfritt Sverige har efterfrågat för att företaget, kommunen eller organisationen ska kunna vara en del av initiativet är loggan. Det enda konkreta, nya som organisationer eller företag har avkrävt är att de ska skicka in sin logga.

Jag vill vara tydlig med att ingen skugga ska falla över de företag eller organisationer som har anslutit sig. Det är fantastiskt bra att det finns många företag, organisationer och kommuner runt omkring i landet som ställer upp på visionen om ett fossilfritt Sverige. Men det är inte utan att man funderar lite grann på vilken konkret skillnad det gör.

Precis som ministern nämner har 35 av 157, alltså inte ens en fjärdedel, av de deltagande företagen gjort ett Nazcaåtagande. Tyvärr betyder det inte något konkret. De hade nämligen gjort de åtagandena ändå, även om de inte hade varit med i Fossilfritt Sverige. Rent konkret gör det alltså inte någon större skillnad. Enligt vad företagen har angivit är det ändå 98 av de deltagande företagen som inte har gjort eller planerar några som helst Nazcaåtaganden.

Ministern nämner i sitt svar att Fossilfritt Sverige kan ses som ett forum för dialog. Det är jättebra att det finns forum för dialog om klimatutmaningarna. Det behövs. Men i mina ögon finns det redan ganska många olika forum för dialog. Det finns Klimatkommunerna, det finns 2030-sekretariatet och det finns samordnaren för näringslivets arbete med miljömålen. Det känns som att det redan finns många dialoggrupper där man kan diskutera och inspirera varandra för att kunna nå fram med klimatarbetet.

Jag ska försöka sammanfatta vad vi vet om Fossilfritt Sverige. Det är alltså ett initiativ som ska utgöra en dialogplattform i en miljö där det redan finns relevanta dialogplattformar och där regeringen inte direkt har presenterat någon vidare plan för hur man ska jobba vidare. Det är ett initiativ från vilket den enda fråga företagen fick var: Var kan vi hitta er logga?

Jag vill gärna att ministern svarar på mina frågor. Anser ministern verkligen att Fossilfritt Sverige levererar konkret skillnad för klimatet? På vilket sätt kommer det att minska utsläppen? Och vad är det initiativet Fossilfritt Sverige gör som inte andra initiativ redan gör?

Anf. 3 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Det övergripande svaret är att det är uppenbart att det behövs mer dialog och mer samarbete i Sverige för att snabba upp det konkreta klimatarbetet. Jag är medveten om att det inte är vi politiker som står här i kammaren och pratar som kan prata fram minskningar av klimatutsläppen. Det är aktörer ute i samhället som gör jobbet. Om vi kan få de aktörerna att samverka mer, med oss och med varandra, är det ett viktigt steg och ett viktigt bidrag i klimatarbetet.

Jag är inte säker på att det som klimatarbetet och klimatpolitiken har minst av just nu är uppföljning av konkreta klimatutsläpp. Vi har en gedigen internationell uppföljning. Sverige gör årligen en rapportering. Vi rapporterar otroligt noggrant om de konkreta statliga subventionerna och den medfinansiering vi gör i klimatarbetet, med Klimatklivet till exempel. Där rapporteras vartenda minskat kilo klimatutsläpp och så vidare. Många företag har valt sina modeller för att rapportera, kanske ofta i nätverk med varandra, bland annat inom ramen för Global Reporting Initiative och även i sina egna standarder.

Jag är inte säker på att det är politikens arbete att gå in och rapportera ännu tydligare, inne i företagens eller de enskilda kommunernas klimatarbete. Jag tycker att det är rimligt att vi ställer kravet på att man har ett klimatarbete, att man – för att vara gynnsam i en dialog om ökat samarbete – också har ett eget konkret sådant arbete.

Jag skulle väldigt tydligt vilja tillbakavisa bilden från Centerpartiet, som nu smutskastar det här initiativet genom att säga: Det enda som krävdes var en logga. Nej, det var helt fel. Jag vet inte varifrån ni har fått den uppgiften.

Det har krävts att man har ställt sig bakom att världen behöver bli fossilfri, att man ser positivt på att Sverige går före. Det har krävts att man åtar sig att visa upp egna konkreta insatser. Däremot är det helt riktigt att vi för en dialog med varje kommun och varje företag som har valt att gå med i initiativet för att de ser en nytta med det. Men vi har inte sagt att de måste ha 30 procents minskningar till 2030. Det har inte varit ett adekvat krav att ställa för samarbetet.

Vi har också inspirerat fler svenska företag, kommuner och organisationer att registrera sig i Nazcadatabasen. Det har vi gjort av den anledningen att vi syns där. Det är ett sätt att visa upp sig internationellt, att man är duktig på klimatarbete. Det har jag ju sett i de många möten kring internationellt klimatarbete som jag deltar i att svenska företag, organisationer och kommuner är jätteduktiga, men de visar inte upp sig lika mycket internationellt som till exempel en del franska och amerikanska aktörer gör, vilket leder till att man missar en del samarbetsstillfällen. Det här är också ett exempel på att gemensamt stärka det svenska arbetet internationellt och därmed få ökad kraft i det arbetet.

Jag tycker att det är väldigt positivt att 157 företag, organisationer och kommuner väljer att se Fossilfritt Sverige som en tillräckligt viktig plattform för att de ska delta i initiativet. Häromveckan hade vi ett stort möte då det uttrycktes att detta tillförde något i den departementsövergripande och sektorsövergripande dialogen. Annars sitter kommunerna för sig och företagen för sig i de olika nätverk och de organisationer som nu finns. Det är uppenbart att det här initiativet fyller en funktion, och det är viktigt att vi från politiken är med och stöttar ett ökat samarbete kring klimatfrågan.

Anf. 4 KRISTINA YNGWE (C):

Fru talman! Tack så mycket, ministern, för svaret!

Givetvis tycker vi att det är positivt att det finns initiativ som visar att man strävar efter ett fossilfritt Sverige och att det finns företag och kommuner som är engagerade i den här frågan. Initiativet Fossilfritt Sverige är regeringens stora flaggskepp som man tar upp vid Paristoppmötet. Men det gör inte någon konkret skillnad, utan det är någonting som ska låta bra

och visas upp. Fast det ställer inga krav på de företag som är med. Ministern själv säger att det inte ställs några krav på dessa företag och organisationer. Jag upprepar: Loggan är faktiskt det enda konkreta som företagen, kommunerna och organisationerna har levererat in. Annars efterfrågar man att det finns uppställda mål och sådant, men något konkret innehåll finns ju inte. Det gör inte heller någon konkret skillnad.

Ministern pratade om mätningar. För någon månad sedan presenterade regeringen kontrollstationen för klimat- och energimålen. Det är på många sätt en glädjande läsning. Sammanfattningsvis kan det konstateras att målen för utsläpp av växthusgaser, målen för förnybar energi och målen för energieffektivisering kommer att nås.

Kontrollstationen behandlar alltså perioden sedan den förra kontrollstationen 2008, det vill säga under de år som Alliansens politik och budgetar har gällt. Den här kontrollstationen ger ett ganska tydligt besked om att den politik som Centerpartiet och Alliansen förde har gett resultat både när det gäller klimatutsläpp och när det gäller en stabil energipolitik. Under perioden 2006–2014 minskade utsläppen med 19 procent, det vill säga med 12,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det är dubbelt så mycket som utsläppen minskade under den föregående perioden. Det har alltså gjorts stor skillnad.

Kontrollstationen behandlar också vägen framåt till 2020, hur regeringen ska arbeta framåt för att kunna uppnå målet till 2020. Där upplever jag att det finns anledning till viss oro.

I den energi- och klimatöverenskommelse som Alliansen lade fram 2009 finns det väldigt tydligt uppsatt med gedigna krona-för-krona-beräkningar av vad olika insatser ska göra för skillnad för klimatet, hur mycket de ska kosta, hur utsläppsminskningarna ska genomföras gram för gram.

I den skrivelse som har lagts fram görs det vissa beräkningar, men beräkningarna beskrivs som väldigt osäkra. Det är tydligt att det inte finns någon konkret plan framåt. Regeringen anger i skrivelsen att det behövs ytterligare utsläppsminskningar med ungefär 4 miljoner koldioxidekvivalenter till 2020 och att det arbetet ska ske nationellt.

I samband med lanseringen av Fossilfritt Sverige på Parismötet sa miljöministern: Vi vill visa resten av världen hur snabbt ett land kan bli fossilfritt, hur snabbt det går att genomföra implementeringen och hur snabbt det går att exportera idén till andra länder. Då tänker man att initiativet Fossilfritt Sverige borde utgöra en väldigt god plattform för regeringens konkreta planer framåt för minskade utsläpp för Sverige.

När miljöministern och jag möttes i den här kammaren i samband med budgetdebatten den 14 december ställde jag också en fråga om initiativet Fossilfritt Sverige och vilken konkret skillnad det kommer att göra för klimatet. Ministern svarade då att hon gärna skulle återkomma med fler tankar eftersom regeringen inte hade beslutat hur man skulle gå vidare.

Jag vill återigen fråga: Hur tänker regeringen att man ska fylla initiativet Fossilfritt Sverige med konkret handling framöver? Vad gör man i fortsättningen för att initiativet ska innebära en konkret skillnad för klimatet, och inte bara ett initiativ att visa upp?

Prot. 2015/16:79
11 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 5 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Tack för tillfället att få prata om en av de viktiga åtgärderna på det klimatpolitiska området som regeringen vidtar. Nu tar Kristina Yngwe upp det som vi nyligen har rapporterat till riksdagen om kontrollstation 2015. Det är den klimat- och energipolitiska kontrollstationen inför 2020-målen. Det är helt riktigt att siffrorna ser bra ut när det gäller att uppnå målen. En reflektion som görs i rapporten är att en del av målen var satta väl lågt. Ambitionsnivån var inte så hög. Det är också mycket en EU-diskussion som jag vet att Centerpartiet och alliansregeringen förde.

Men här har vi en möjlighet i Sverige, och inom ramen för de diskussioner som nu förs i EU och som handlar om 2030-paketet, att visa hur man genom omställning kan nå sina mål tidigare, snabbare, billigare och med enklare åtgärder än vad man tidigare kanske trodde eftersom man satte målen så lågt.

Jag är glad att vi så här långt kan fortsätta med ett förstärkt klimatarbete i Sverige och att vi också ser fler möjligheter att kraftsamla och därmed minska utsläppen ännu snabbare. Det var precis det som diskussionen i Paris och de internationella samtalen visade. Det behövs länder som Sverige som pekar på att det är möjligt och att det dessutom blir ganska bra i samhället när man kan minska åtgärderna snabbare.

Det är viktigt att klimatarbetet därmed får ett väldigt tydligt fokus på att man ska sätta upp mål och leverera mot dem. Det gör vi också i samband med kontrollstationen och de diskussioner som nu kommer att föras inom regeringen efter överlämnandet av ett delbetänkande från Miljömålsberedningen när det gäller långsiktiga klimatmål.

Det finns en underton från Centerpartiet att man vill att Fossilfritt Sverige ska visa på en väldigt tydlig och noga uppmätt additionalitet. Då vill jag ställa en fråga tillbaka till Centerpartiet om hur man tänker sig att ett klimatarbete ska bedrivas effektivt. När Sverige rapporterar om Sveriges klimatutsläpp, då är Sverige mycket större än staten och regeringen, då är Sverige helt enkelt samhället. Det är vad kommunerna, företagen, producenterna gör i Sverige som avspeglar sig i den mätningen.

Då blir det lite konstigt i mina öron att ha åsikter om klimatinitiativ för att stärka varandra genom samarbete. Vi vet av erfarenhet att samarbete mellan olika aktörer är viktigt för att nå ytterligare klimatminskningar. Men det ställs krav på att man inom samarbetet ska räkna fram additionaliteten.

Additionaliteten till vad? En ytterligare utsläppsminskning från Leksandsbröd eller från Uppsala kommun är ju det som gör att de svenska utsläppen minskar. Om man ska skilja mellan statens utsläpp och enskilda aktörers utsläpp, då är vi nog inne i en byråkrati som Centern – åtminstone i min värld – inte stod för. Så jag är lite frågande till den här interpellationens underton av att initiativet Fossilfritt Sverige inte har någon legitimitet därför att det inte ökar byråkratin i efterfrågan på konkreta och likvärdiga krav. Vad i Centerpartiets värld skulle vara ett relevant och likformigt krav på alla aktörer att uppställa?

Jag tycker att det är mycket bättre att Uppsala kommun har sina mål och att Leksandsbröd har sina. Jag välkomnar det och ser att det är det som stärker det svenska klimatarbetet. Jag är väldigt stolt över att de här 157 organisationerna och företagen deltar.

Anf. 6 KRISTINA YNGWE (C):

Fru talman! Jag tackar ministern så mycket för svaret. Givetvis är det väldigt positivt att alla olika företag, kommuner och organisationer utifrån de förutsättningar de har sätter upp sina egna mål och arbetar utifrån sina egna spelregler och de förutsättningar som finns.

Men från regeringens sida slår man på stora trumman. Nu ska vi åka ned till Paris på klimattoppmöte! Nu ska vi äntligen göra skillnad för klimatet! Nu lanserar vi Fossilfritt Sverige, visionen om att vi ska vara en fossilfri nation! Vi har 157 olika företag och organisationer som ställer sig bakom och som kommer att göra konkret skillnad för klimatet! Men trots att man slår på stora trumman väldigt mycket blir det inte någon konkret skillnad. Det är det vi menar.

När man har pratat om initiativet Fossilfritt Sverige har man dragit paralleller med Nazca. Då är frågan: Vad gör det för skillnad att man är med i Fossilfritt Sverige och i Nazca? Uppenbarligen gör det inte så himla stor skillnad, för där finns inte någon ytterligare åtgärd man ska vidta. Det ställs inte några krav på dem som är med, utan det är bara ett sätt för regeringen att visa upp en plakatpolitik: Vi jobbar med Fossilfritt Sverige! Det gör kanske inte så stor konkret skillnad för klimatet, men det låter bra, och det är någonting att åka ned till Paris med.

Detta tycker jag är väldigt synd. Som sagt ska ingen skugga falla på dem som är med i initiativet, men det är synd att man för en plakatpolitik i stället för en resultatpolitik.

Jag vill i samband med klimatkussionen ställa en kort fråga. En av de största klimatutmaningarna gäller transportsektorn. Där ser vi just nu att det är väldigt problematiskt för producenter och leverantörer av biodrivmedel att kunna leverera. Vi ser en stark minskning. Det beror till stor del på att det finns en överberäkning på skatterna. Energimyndigheten har konstaterat att det sker ett större uttag av skatt på biodrivmedel än vad som egentligen borde vara genomfört. Det känns som något som regeringen borde vilja arbeta med inom Fossilfritt Sverige. Vad kommer att hända på den sidan?

Anf. 7 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Jag tackar för en debatt som fokuserat på en av våra generations viktigaste frågor, nämligen klimatutmaningen och hur man kommer framåt och minskar utsläppen i en snabbare och bättre takt än vad vi gör i dag.

Jag skulle vilja vara väldigt tydlig. Jag uppskattar det konkreta klimatarbetet från alla deltagare i Fossilfritt Sverige. Jag ser att det gör skillnad. Till skillnad från Centerpartiet ser jag att det är det konkreta arbetet som gör hela skillnaden vad gäller att få utsläppen att minska i en snabbare och bättre takt än hittills.

Genom tidigare erfarenhet och med den goda dialog vi haft inom initiativet är jag övertygad om värdet i detta arbetssätt. Vi får genom det här initiativet tydliga signaler upp till regeringen, som deltar på hög nivå, bland annat när det gäller konkreta frågor som att regler och skatter måste ändras för att göra det lättare att minska utsläppen.

Prot. 2015/16:79

11 mars

Svar på
interpellationer

Ja, Kristina Yngwe och Centerpartiet, regeringen tittar självklart på om det går att ge kompensation inom ramen för de EU-regler som finns. Det är ingen i Sverige som tycker att det är en bra idé att lägga ytterligare skatt på förnybara bränslen. Det tyckte inte alliansregeringen när den införde detta 2012 och 2013, och det tycker inte heller regeringen och riksdagen i dag, och det är jag medveten om och glad för.

Vi jobbar alltså med detta, och det är en av de frågor som kan komma upp i de här samtalen. Konsumentorganisationerna, leverantörerna, de större industrierna och de statliga ansvarstagarna måste delta i samma dialog. Jag tror på dialog och samarbete. Jag tror också att det gör skillnad att visa det konkreta arbete som sker i hela Sverige och inte bara ägna sig åt skrivningar och prat här i riksdagen.

Jag tackar för en bra debatt!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2015/16:419 om ingångsjobb

Anf. 8 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Annika Qarlsson har frågat mig om jag är beredd att uppmana parterna att ta ansvar för att ingångsjobb bör införas, så att Sverige klarar att snabbt integrera de hundratusentals människor som i dag stängs ute från svensk arbetsmarknad.

Eftersom jag alldeles nyligen, närmare bestämt den 24 februari i år, besvarat en i princip identisk fråga från Annika Qarlsson vill jag hänvisa till det svar som jag då lämnade.

Stora utmaningar väntar det svenska samhället när många nyanlända ska komma ut i arbetskraften. Den svenska modellen är central när vi nu möter de utmaningarna.

Redan i dag gör parterna mycket för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden. De erbjuder exempelvis lärlings- och yrkesintroduktionsanställningar. Parterna har också varit en mycket viktig aktör i framtagandet av snabbspår. Jag har kontinuerlig dialog med dem om det fortsatta arbetet för att erbjuda nyanlända en plats på svensk arbetsmarknad. I stället för att avveckla vill jag utveckla den svenska modellen.

I dag finns omfattande möjligheter att anställa nyanlända med kollektivavtalsenliga villkor till kraftigt subventionerad kostnad genom bland annat instegs- eller nystartsjobb. För den som vill anställa en nyanländ, till exempel med instegsjobb för arbete på en restaurang, kan kostnaden vara så låg som ca 4 400 kronor per månad.

Som Annika Qarlsson känner till pågår förändringar utifrån den överenskommelse som regeringen, Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna ingick i oktober 2015 och som presenterades den 23 oktober 2015. Där enades man om att målgruppen för vilka arbetsgivare som kan få stöd i syfte att stimulera till yrkesintroduktionsanställning ska vidgas till att även omfatta nyanlända invandrare enligt samma villkor som gäller för den nuvarande målgruppen, ungdomar under 25 år. Just nu bereds denna fråga, och regeringen arbetar för att utvidgningen ska kunna träda i kraft i vår.

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Arbetsmarknadsministern beskriver i svaret flera olika insatser som finns på plats och som regeringen försöker växla upp för att få bättre utfall. Jag tror att det är klokt att använda det som redan finns på plats och försöka göra så mycket det går av det. Det gäller lärlingar, nya jobb, snabbspår, validering och mer därtill.

Problemet är att det inte är nog. De siffror som vi kan se i statistiken talar sitt tydliga språk. Arbetslösheten bland utrikes födda ligger på 15,2 procent, jämfört med 4,6 procent bland infödda svenskar. Tittar man på sysselsättningen syns samma mönster. Skillnaden i sysselsättning mellan utrikes och inrikes födda var förra året 16,6 procent. Även om vi vet att arbetslöshetssiffrorna går ned nu fortsätter det att vara en stor skillnad.

Här är Sverige sämst i hela EU. Jämfört med nyanlända är skillnaden ännu större, eftersom det tar väldigt lång tid att komma i arbete här i Sverige. Med de stora flyktingströmmar som nu har kommit blir problemet inte mindre, utan utmaningen blir än större. De här siffrorna borde få vem som helst att inse att det krävs mer än det som redan finns på plats, att vi behöver göra än mer och att trösklarna är för höga.

En nyanländ som håller på att lära sig svenska, försöker förstå kulturen och saknar referenser och utbildning över grundskolenivå får väldigt svårt att konkurrera med en infödd svensk som har både språk och kultur med sig och som kan visa upp referenser, svensk utbildning och yrkeserfarenhet i sitt cv. Den lägsta ingångslön som arbetsgivaren kan betala i dag är densamma för dessa två. Konsekvensen blir att arbetsgivaren anställer den som har de bästa förutsättningarna. Det ser såklart likadant ut för andra utsatta grupper.

Jag vet att det här är en mycket känslig fråga. Det är synd att det blir någon form av plakatdiskussion i stället för den sakliga debatt som behöver föras kring de utmaningar vi har framför oss. Jag vet att detta också förvanskas emellanåt och beskrivs som att vi försöker sänka löner, vilket inte är fallet. Det vi talar om är att sänka ingångslönen för dem som i dag är hänvisade till rätt så låga bidrag eller till en svartmarknad. Det är dessutom stor risk att denna marknad kommer att växa samt att människor blir kvar i långvarigt bidragsberoende.

Den stora frågan är hur helhetsgreppet ska se ut. Vad finns det mer, utöver de insatser som redan finns i dag i fråga om utbildning, validering och investeringar? Tittar vi på de grupper som kommer inser vi att det kommer att krävas fler insatser, både för att antalet är större och för att utmaningarna i att få en plats på svensk arbetsmarknad är större.

Vi är inte ensamma om det här. Det är många som har deltagit i diskussionen, och en lång rad myndigheter, forskare och expertorgan har liknande förslag. Alla har de pekat på att lägre ingångslöner är nödvändiga för att Sverige ska komma till rätta med den höga arbetslösheten i dessa grupper. Jag förstår att man jobbar mycket med de här frågorna och försöker hitta olika sätt. Man speedar upp de system som redan finns. Det tycker jag som sagt är positivt och bra.

Den här diskussionen behöver föras, och man ska fundera på: På vilket sätt kan vi möta de delarna? Är regeringen beredd att uppmana parterna att ta frågorna i beaktande och diskutera dem för att se vad man kan åstadkomma för avtal som underlättar inträdet på svensk arbetsmarknad från ett bidragsberoende?

Anf. 10 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Nu står Annika Qarlsson från Centerpartiet här och säger att vi inte ska ägna oss åt någon plakatpolitik och att vi ska ha rätt fokus i debatten. Jag kan hålla med om det handlar väldigt mycket om att vi kan se till att de nyanlända som kommer hit får rätt förutsättningar, får utbildning, kommer in i praktik och så vidare.

Samtidigt utmanar Centerpartiet hela den svenska modellen och alla parter som finns ute på arbetsmarknaden. Vi hörde det senast på utskottsmötet i går torsdag. TCO var mycket skarp i sina ståndpunkter. För det första ska vi politiker hålla oss undan från lagen om anställningsskydd. För det andra sa TCO: Låt oss sköta lönebildningen. Detta är någonting som alla fackföreningar är överens om. Vi har en modell i Sverige som fungerar, och vi tar ansvar.

Man kan ställa ett antal frågor till Annika Qarlsson och Centern. När tog inte arbetsmarknadens parter ansvar för lönebildningen och Sverige? Det är en fråga. Nu säger Centerpartiet klart och tydligt: Om inte arbetsmarknadens parter tar ansvar tänker vi föreslå lagstiftning. En enkel fråga blir då: Vem ska avgöra om ett kommande avtal är tillräckligt bra eller inte? Är det Centerpartiet som ska göra det? Eller är det någon annan konstellation som finns inom staten eller någon annan organisation som ska avgöra det om inte arbetsmarknadens parter själva kan göra det?

Vilka är det då som ska omfattas av detta nya kollektivavtal? Ska det också ställas under lupp så att Centerpartiet får granska det så att det träffar rätt grupper? Ska det vara selekterat? Ska det vara ett avtal som är riktat till någon viss grupp? Ska det vara till syrier, bulgarer eller ska det vara till alla? Förmodligen måste ett sådant kollektivavtal beröra alla. Det betyder att då kommer ett avtal som innebär att alla som inträder på arbetsmarknaden kommer att få lägre löner än vad de har i dag. På så vis blir det sänkta löner.

Betyder det att man ska göra en bedömning utifrån heltid eller deltid? Annika Qarlsson säger att lönerna är för höga. Det är vad Centern säger nu, och man hotar med lagstiftning. Vi vet att en snittlön för en butiksanställd i dag ligger på ca 15 900 kronor. Det är för högt, tycker kanske Annika Qarlsson och Centern.

Fru talman! Det är helt fel väg att gå. Det är så många som är överens om att vi inte ska lägga oss i lönebildningen. Jag är helt övertygad om att arbetsmarknadens parter kommer att ta sitt ansvar i alla de frågor som är viktiga för samhället. Det har de gjort hittills, och det kommer de att göra.

Snälla Centerpartiet: Låt det inte bli ett system där riksdagen hotar med lagstiftning, där riksdagen ska avgöra vilka avtal som är bra eller inte och där riksdagen ska tala om vilka löner människor ska ha i butiker, kommuner eller var som helst. Det är ett allvarligt ingrepp i vad vi kallar för den svenska modellen med starka fria parter med understöd av staten som underlättar deras avtal.

Anf. 11 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Låt mig först göra några korrigeringar. Sverige har den näst högsta sysselsättningsgraden av alla OECD-länder. Vi har också högre sysselsättningsgrad bland utrikes födda än EU-genomsnittet.

Den grupp som just nu ökar sin sysselsättningsgrad allra starkast på svensk arbetsmarknad är utrikes födda kvinnor. Det betyder inte att vi inte

har stora utmaningar, och det betyder inte att vi inte har problem. Men det är inte så att vi är sämst i Europa, som Annika Qarls-son sa. Vi har en särskild utmaning nu när väldigt många nyanlän-
da ska kliva ut på arbetsmark-
naden. Det är flera olika saker som behöver göras. Regeringen är igång med en del av dem, och mer kommer att behöva göras.

Låt mig peka på ett särskilt uppdrag. Det gäller hur etableringsuppdraget är utformat. Som det i dag är utformat av den gamla regeringen, som Annika Qarls-sons parti ingick i, är det till exempel inte tydligt att om man tackar nej till ett erbjudet arbete blir man av med sin ersättning. Jag menar att det är fullkomligt självklart att det ska gälla.

Vi kommer att föreslå sådana förändringar. Man ska inte kunna tacka nej till ett erbjudet arbete och samtidigt uppbära ersättning. Det finns en lång rad andra justeringar som behöver göras i etableringsuppdraget för att få tydligare fokus på jobben. Vi har redan gjort en del genom att avskaffa etableringslotsarna och satsa mer på individuella insatser.

Annika Qarls-son gör en liten vurpa i sitt resonemang. Hon säger att lägre löner inte innebär sänkt lön. Det är precis vad det gör. Det är det som Raimo Pärssinen så tydligt har förklarat. Det finns redan ett system när man ska sänka lönekostnaden för individer som har en svag ställning på arbetsmarknaden. Det har jag redogjort för i mitt svar. Individer som går på bidrag, som Annika Qarls-son säger, har redan i princip rätt till de stöden som ger en mycket låg lönekostnad.

För de individer där det är aktuellt att gå från bidrag och arbetslöshet in i arbete finns de system som ger en låg lönekostnad. Jag tror att de be-
höver göras enklare, att de behöver vara färre och bli mer lättöverskådliga. Men själva grundprincipen är riktig och har starkt forskningsstöd.

Om man däremot sänker alla ingångslöner är det klart att det påverkar lönerna för alla på arbetsmarknaden, i varje fall i de branscher där sänk-
ningarna sker. Det innebär att många av dem som i dag måste försörja sig på deltid eller otrygga anställningar och inte får ihop en heltidslön kommer att få svårt att klara sig på sin lön.

Det finns inte något starkt forskningsstöd för att lägre ingångslöner skulle leda till att fler kommer i arbete. Det finns ett forskningsstöd. Det är relativt svagt, och det är delvis motstridigt. Men ett visst forskningsstöd finns.

Jag tror att man ska se upp innan man kastar ut barnet med badvattnet. Det är min kritik mot Centerpartiet. Jag är övertygad om att Annika Qarls-son har ett genuint engagemang för att få fler nyanlän-
da i arbete. Men Centerpartiet har gjort sig känt för att med systemförändringar vilja för-
störa den svenska modellen.

Det är svårt att bli fri från tanken att det är viljan att sänka löner gene-
rellt på arbetsmarknaden och ändra modellen så att vi får politiker som bestämmer löner i stället för parterna som också ligger bakom Centerpar-
tiets förslag.

Anf. 12 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Det hade varit lysande om alla de insatser som redan finns på plats hade fungerat för den omfattning vi står inför. Det är vad som är bekymret oavsett de system vi har försökt att ta fram. Vi har mer än en gång tidigare rundat den svenska modellen och fattat beslut här i Sveriges riksdag.

Det är något som den nuvarande regeringen fortsätter att arbeta med och utveckla. Vi talar om nya jobb, instegsjobb och annat. Det är någonstans att möta upp med ett svar här från Sveriges riksdag när parterna inte möts i avtal som gör det möjligt för dem som står långt från arbetsmarknaden att komma in. Man gör steget än större.

Det blir lite konstigt. Någonstans står arbetsmarknadsministern och beskriver de förslag som redan finns på plats och tror att de ska lösa problemen när de inte har räckt till förut, och nu står vi inför ännu större utmaningar.

Vi kan ju se att bland de grupper som kommer hit finns det de som har högre utbildningar och som med rätt insats rimligtvis skulle kunna ha rätt kort väg till att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden. Många gånger har de den typ av utbildningar och kunskaper som den svenska arbetsmarknaden skriker efter.

Det finns också de som har praktiska erfarenheter och med kortare utbildningar kan ta plats på arbetsmarknaden. Jag mötte matlääggare förra veckan som konstaterade att det är många duktiga plattsättare som kommer hit, men de är inte vana vid fuktskikt och den typen av byggande som finns i Sverige. Men de är duktiga plattsättare, så det behövs korta delar som kompletterar de utbildningar de har.

Men sedan finns det stora grupper som har kort utbildning eller saknar utbildning och som kanske inte ens har varit ute på arbetsmarknaden. Jag tror inte att de insatser och åtgärder som vi i dag har i systemet kommer att möta det. Jag tror inte att det kommer att fungera. Jag är helt övertygad om att vi kommer att behöva vidta fler åtgärder och insatser och inte bara skruva lite lätt på dem som redan finns.

Att se till att det blir färre och enklare insatser och åtgärder som kommer fler till del stöder jag hundra procentigt.

Det ska också ställas krav om man får erbjudande om jobb. Nu brukar det ju inte vara det som är problemet, men det är klart att det ska finnas krav på att det försvinner om man tackar nej. Men det är ju inte ett stort levebröd man i så fall avstår från – etableringsersättningen utifrån 40 timmar är 6 468 kronor i månaden. Det är på den nivån man befinner sig i dag om man inte har tillägg för barn och så vidare.

Det som är så viktigt då är att få ta steget in på arbetsmarknaden, att få den första raden i cv:t, att få chansen att faktiskt lära upp sig i ett yrke och visa att man fungerar, att få en referens och komma vidare.

Det finns många som kan berätta den historien, som har kommit hit för många år sedan utan utbildning och erfarenhet och via svartmarknaden fått ta steget in på arbetsmarknaden. Det som jag ser är att antingen möter vi det här och hittar ett system som är inom den svenska modellen och inom ramen för det som vi tycker är rätt och riktigt, eller också kommer det att ske utanför.

Jag lyssnar och hör att Ylva ser och uppskattar att jag brinner för det här och ser att det är viktigt.

Jag gillar inte tonen när man försöker göra det till någon form av sanning att Centerpartiet inte står upp för den svenska modellen. Vi har olika uppfattningar om hur ramarna för den ska se ut i vissa frågor, men det tycker jag var lite av ett slag under bältet.

Anf. 13 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Låt mig först konstatera att det Annika Qarlsso säger, att ett ingrepp där politiken bestämmer löner rymms inom ramen för den svenska modellen, är helt fel. Den svenska modellen har sin kärna i att arbetsmarknadens parter står för lönebildningen. Det är de som avgör vilka löner som är bäst för Sverige för att klara konkurrenskraft och så vidare. Det du säger, Annika Qarlsso, är ingenting som rymms inom ramen för det. Jag kan bara säga att då har man inte riktigt förstått vad som är den svenska modellen.

Jag håller med Annika Qarlsso om väldigt mycket av det hon säger om olika åtgärder som krävs för att klara det här. Arbetsgivare vill ju anställa någon eller få in någon i sitt företag som är produktiv och så fort som möjligt kan skapa ett mervärde. Jag tror att arbetsgivarna är intresserade inte bara av någonting som är billigt utan av någonting som tillför mycket till verksamheten.

Centerpartiet säger att om man kommer hit utan utbildning ska man erbjudas usla löner, men man ska inte få utbildning. Vore det inte bättre att man gavs utbildning i stället för att bli inlåst i något jobb med usla löner? Det är det som är den stora skillnaden.

Och varför ska de som har låga löner få ännu sämre löner i framtiden? Precis som Nobelpristagaren i ekonomi Joseph Stiglitz sa när utskottet besökte honom: Varför ska ni lägga bördan på dem som har usla löner och dem som är fattiga? Varför tar ni inte solidariskt och subventionerar in dem till arbetsgivarna? Det är precis så vi gör här i Sverige och vill fortsätta göra. Det är ett bättre sätt att lösa detta på.

Anf. 14 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Det är ju faktiskt sanningen, Annika Qarlsso, att ni i Centerpartiet lägger fram förslag och står för en politik där ni säger att riksdag och regering ska gå in och bestämma om löner om inte parterna gör det ni vill att parterna ska göra. Det är samma sak som att det är politikerna som ska få sätta löner, och det menar jag är ett angrepp på den svenska modellen och på parternas autonomi. Man kan naturligtvis definiera det på olika sätt, men i mina ögon är det det.

Jag tror att det är allvarligt, för i jämförelse med andra jämförbara länder står sig Sveriges arbetsmarknad väl. Det är inte så att vi är utan problem, men i jämförelse med andra jämförbara länder i Europa har vi stor flexibilitet, hög sysselsättningsgrad och låg långtidsarbetslöshet.

Jag menar att om man för att lösa ett problem är beredd att ta ett allvarligt steg från hela den princip som ligger till grund för hur vi i dag sätter löner och styr arbetsmarknaden, då tar man en stor risk. Jag menar att det finns andra sätt att uppnå detta.

Annika Qarlsso kommer gång på gång tillbaka till personer som lever på försörjningsstöd och hur de ska komma in på arbetsmarknaden. Då säger jag att för personer som är arbetslösa eller nyanlända och lever på försörjningsstöd finns det redan stödformer som gör att lönekostnaden blir väldigt låg. De stödformerna behöver förändras och förenklas, och de behöver säkert utvecklas. Vi behöver säkert tänka nytt i många delar av detta. Men de personerna kommer inte att få jobb för att man sänker ingångslönen med ett par tusen kronor. Då ska man sänka lönen ned till försörjningsstödsnivå, och det om något är ju ett systemskifte – om det skulle skilja

Prot. 2015/16:79

11 mars

Svar på
interpellationer

marginellt mellan att leva på försörjningsstöd och att arbeta heltid i ett land som Sverige. Det är en häpnadsväckande jämförelse.

Det är självklart så som jag har sagt flera gånger att vi måste göra förändringar i politiken. Vi står inför nya utmaningar, och de befintliga formerna räcker inte för att lösa de utmaningarna. Det behövs förändringar i politiken, och det kommer att behövas nya förslag för att göra detta. Men jag kommer inte att vara beredd att lägga fram förslag som hotar själva fundamentet för svensk arbetsmarknads funktionssätt.

Det återkommer gång på gång att jag bör uppmana parterna att sluta avtal i linje med vad Centerpartiet vill. Låt mig säga så här: Jag samtalar mycket med parterna. Jag för en mycket nära dialog med parterna, och jag kommer att fortsätta göra det. Det är klart att jag är beredd att föra samtal om olika modeller som kan underlätta steget in på arbetsmarknaden för personer som är nyanlända. Till exempel har vi fört samtal om det här med snabbspåren, som jag menar har varit positivt och fått stor respons från parterna.

Just nu pågår en av de svåraste och största avtalsrörelserna på svensk arbetsmarknad på väldigt lång tid – ungefär 500 kollektivavtal ska omförhandlas. Det är ett känsligt läge. Det är ett högt tonläge från parternas sida i den här debatten. Jag avundas inte parterna som i detta svåra läge ska klara av att sluta avtal och förhoppningsvis hålla arbetsfred i Sverige.

Om jag som arbetsmarknadsminister i det läget skulle gå in och uppmana parterna att avtala i enlighet med Centerpartiets motioner, då tror jag att det skulle kunna få förödande konsekvenser för förutsättningarna att komma fram till bra avtal mellan de autonoma parterna. Jag håller arm-längds avstånd till lönebildningen, fru talman, särskilt i det läge då vi har en pågående avtalsrörelse.

Anf. 15 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Jag lyssnar in och försöker höra vad sägs bakom den höjda rösten.

Det jag hör är att vi har en arbetsmarknadsminister som ser och förstår utmaningen och som vet att det kommer att vara ett besvärligt läge. Jag hör att vi inte delar uppfattning i allt. Då hade vi ju inte stått här i kammaren och diskuterat det här. Jag kan också höra att det som finns på plats i dag inte räcker till utan att det krävs mer och annat.

Jag tror inte att arbetsmarknadsministern behöver ta med sig eller hänvisa till Centerpartiets förslag. Jag tror att arbetsmarknadsministern har full kompetens för att kunna ta diskussionerna med parterna på ett sätt som utgår från arbetsmarknadsministern själv utan att hon behöver hänvisa till Centerpartiet.

Vill ni lägga munkavle på politiken, så att man inte skulle få lyfta de här frågorna eller diskutera dem? Raimo Pärssinen använder favorituttrycket när det gäller de här frågorna, nämligen att den som vill något annat än Socialdemokraterna inte har förstått den svenska modellen. Det finns en likadan ton hos arbetsmarknadsministern: Man ska passa sig för att diskutera de här frågorna!

Jag tycker att det vore mycket olyckligt om den utmaning vi nu står inför inte skulle få diskuteras här i riksdagens kammare eller ute i den politiska debatten i Sverige. Det skulle vara anmärkningsvärt.

Jag hoppas att det kan komma fram fler och bra förslag som kan visa en helhet och möta alla de utmaningar vi står inför på arbetsmarknaden.

Prot. 2015/16:79
11 mars

Anf. 16 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Man får självklart lyfta dessa frågor och framföra förslag, absolut! Självklart får man lägga fram förslag om att politiken ska styra över lönebildningen och om att radera den svenska modellen eller ha särskilda önskemål om parternas lönebildning. Självklart får man föra den debatten, men man får räkna med mothugg, och det är vad Centerpartiet får.

Jag tror att vi behöver återkomma till detta, inte bara till de här förslagen om att gå in i lönebildningen utan kanske till, som jag menar, mer seriösa förslag om hur vi faktiskt ska klara av att få in de många nyanlända, varav ungefär en tredjedel har en mycket låg utbildningsnivå och en del kanske inte ens har yrkesarbetat. Det är en mycket stor utmaning, och det kommer att kräva nytänkande i politiken. Jag hoppas att vi kan ha en fortsatt dialog om det.

Tack för debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

§ 7 Svar på interpellation 2015/16:445 om företagsbesök

Anf. 17 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Boriana Åberg har frågat mig hur många företag, och vilka företag, jag har besökt i tjänsten.

Jag har sedan januari 2015 besökt ca 15 företag, både inom tjänste- och industrisektorn. Fokus har varit på företag som är, eller vill vara, i framkant när det gäller ungas och nyanländas arbetsmarknadsinträde. Därtill har jag haft ett femtontal möten med företag. Genom initiativet 100-klubben – Sverige tillsammans har regeringen och jag dessutom haft direkt dialog med ytterligare ett tiotal företagsledare.

Framför allt har jag som arbetsmarknadsminister en aktiv och omfattande dialog med ett fyrtiotal arbetsgivarorganisationer samt ett flertal fackförbund för ett effektivare arbetsmarknadsinträde för nyanlända. Dessa dialoger har bland annat resulterat i snabbspår inom bristyrken.

Sverige har en stark sysselsättningstillväxt: Nu är utmaningen att få rätt person på rätt plats. För samtidigt som det finns stora rekryteringsbehov hos företag råder det brist på vissa kompetenser.

Utmaningen handlar om hur vi kan bli bättre på att ta till vara utrikes föddas kunskap och erfarenhet. Den rådande situationen kräver att regeringen, myndigheterna och företagen tar ytterligare krafttag med att identifiera möjligheter för fler nyanlända att snabbare komma in i arbetslivet.

Varje vecka har enskilda statsråd och våra statliga myndigheter kontakt med enskilda företag och med arbetsmarknadens parter, vilka också är centrala aktörer för en väl fungerande arbetsmarknad. Som arbetsmarknadsminister tycker jag att den dialogen självklart är central.

Tredje vice talmannen konstaterade att Boriana Åberg, som framställt interpellationen, inte var närvarande i kammaren.

Anf. 18 ERIK ANDERSSON (M):

Fru talman! Boriana Åberg fick tyvärr ett annat åtagande i dag, så jag tar debatten i hennes ställe. Jag vill givetvis börja med att tacka arbetsmarknadsministern för svaret.

Boriana Åberg ställde för ett tag sedan en skriftlig fråga om hur många företag som arbetsmarknadsministern har besökt i tjänsten. Svaret från ministern var väldigt omfattande, men det nämndes inte ett ord om hur många företag eller vilka företag som det var som arbetsmarknadsministern hade besökt.

Enligt vår mening är det viktigt att ledande företrädare för regeringen och i synnerhet arbetsmarknadsministern besöker företag. Utan företag och företagare har vi ingen välfärd i detta land, och utan medarbetare har vi för den delen inte heller någon välfärd.

I svaret i dagens debatt får vi höra att arbetsmarknadsministern har besökt 15 företag. Det låter ganska lite. Vilka företag är det som arbetsmarknadsministern har besökt, och finns det några RUT- eller ROT-företagare bland de besöken?

Det ser ut som om företagens förtroende för statsministern och regeringen sjunker. Enligt en undersökning som redovisades i Dagens Industri för ett tag sedan var det endast 5 procent av företagen som hade stort eller mycket stort förtroende för statsminister Stefan Löfven. Orsaken till detta är givetvis främst den politik som förs av Socialdemokraterna. Man nämnde bland annat en höjning av marginalskatten från 57 till 60 procent och frysningen av brytpunkten som har gjort att många fler får betala statlig skatt. Vi har försämringen av ROT och RUT, där vi nu ser en kraftig inbromsning av ROT-tjänsterna. Även vinstfrågan har varit en stor osäkerhetsfaktor i den fria välfärden. Vi har också höjda bränsleskatter, som har drabbat främst landsbygden och företagare i glesbygden. Givetvis har vi också ovissheten och sjabblet när det gäller Förbifart Stockholm och Bromma flygplats.

Detta påverkar företagsklimatet. Om arbetsmarknadsministern inte har gjort det anser jag hon ska besöka något RUT- eller ROT-företag. En rapport som nyligen presenterats visar att 17 procent av ROT-företagen har försvunnit, och tillväxten i RUT-företagen har dämpats kraftigt. Tidigare växte de med ungefär 10 procent per år. Den senaste siffran jag har sett är ungefär 1 procent. En möjlighet är att det inte finns någon efterfrågan på dessa tjänster längre, men jag tror att den finns kvar.

Jag gissar att det finns en risk för att svartarbetet ökar. Det leder givetvis också till en försämrad skattemoral i landet. Det finns undersökningar som visar att det kan vara så. Den andel som säger att man kan tänka sig att arbeta svart har ökat en aning, liksom den andel som säger att man kan tänka sig att anlita svart arbetskraft.

De flesta RUT-företag drivs av kvinnor, och de anställer oftast personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden. RUT har skapat mer än 20 000 arbetstillfällen sedan 2007, och det har varit en väldigt lyckosam reform.

Därför frågar jag: Vilka företag har arbetsmarknadsministern besökt?

Anf. 19 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag har träffat både RUT- och ROT-företag, och jag har dialog med deras branschorganisationer. Jag har självklart också tagit emot synpunkter på regeringens politik.

Låt mig förklara varför det inte är alldeles enkelt att besvara den fråga som har ställts.

Ibland gör jag officiella företags- och arbetsplatsbesök. De är publika och bevakas av medier. Man jag träffar också företag på andra sätt, till exempel när jag blir inbjuden till mer slutna möten. Där har man diskussioner som man ofta inte vill ha publika. Ibland bjuder jag själv in företag till Arbetsmarknadsdepartementet eller andra delar av regeringen för dialog kring frågor.

Jag tror att det är viktigt att regeringens företrädare och jag som arbetsmarknadsminister kan ha dialog och träffa företag utan att varje möte redovisas offentligt i Sveriges riksdag. Jag tror att det gynnar samtalsklimatet.

Och vad innebär att ”besöka”? Är det att vara på arbetsplatsbesök, eller är det att göra ett besök på inbjudan av ett företag, fastän man kanske träffas under andra former? Låt mig ge ett exempel. Jag gjorde ett besök i Mjärdevi Science Park, där just Mjärdevi Science Park stod som inbjudare. Där var det i sin tur ett antal företag som bjöd in. Är det att besöka företag? Det är inte alldeles lätt att definiera det, och därför svarar jag med ”cirka”.

Fru talman! Jag håller med Erik Andersson och Borian Åberg om att det är viktigt att en arbetsmarknadsminister besöker olika typer av företag. Det gäller både företag i olika branscher och företag av olika karaktär – stora och små, sociala företag och kommersiella företag. Jag vill dock ändå markera att det allra viktigaste är att vi för en politik för fler och växande företag. En arbetsmarknadsminister kan aldrig komma undan med att hon har gjort si eller så många besök, utan till syvende och sist är det politiken och politikens resultat som avgör hur man ska bedömas.

Men för att man ska kunna ha en grund för att lägga fram bra förslag är det självklart viktigt att man både besöker och på andra sätt har dialog med centrala och lokala företrädare som kan ge viktig input.

I förrgår besökte jag både Ica Maxi i Södertälje och Delicato i Segeltorp. Det är två helt olika företag med helt olika förutsättningar och helt olika problem. Båda de besöken var publika besök.

Besök är viktigt – jag håller med om det. Men det är inte utifrån antalet besök som väljarna kommer att döma regeringens politik, utan det kommer de att göra utifrån effekterna i fråga om fler och växande företag och arbetslösheten.

Just nu har vi en väldigt god utveckling på arbetsmarknaden. Nyföretagandet ökar markant, och arbetslösheten faller. Det betyder inte att vi är utan utmaningar. Vi har betydande utmaningar, och mer kommer att krävas för att vi ska nå de mål som regeringen har satt upp. Men utvecklingen går i alla fall åt rätt håll – det är alldeles uppenbart.

Anf. 20 ERIK ANDERSSON (M):

Fru talman! Jag tackar givetvis för svaret. Nu fick vi svar på vilka företag arbetsmarknadsministern har besökt. Sedan förstod jag att det är vissa besök som inte kan vara publika av olika skäl. Då undrar man förstås om de ca 15 besök som arbetsmarknadsministern nämnde endast är de publika.

Men med tanke på att förtroendet hos företagen för regeringens förda politik är på botten tror jag att det är bra att regeringens företrädare är ute och besöker företag för att höra vilka åsikter de har och hur man kan förbättra företagsklimatet, för den delen.

Man kan titta på RUT-sektorn. Skulle man föra en mer RUT-vänlig politik där avdraget skulle behållas och byggas ut till fler tjänster skulle det leda till ungefär 16 000 fler arbetstillfällen inom den sektorn än vad vi har i dag. Men tyvärr valde man att halvera RUT-avdraget, och det innebär att tillväxten i branschen inte växer.

Nu vet jag att arbetsmarknadsministern kommer att svara mig att halveringen av avdraget endast berör 1 procent av svenska folket. Men saken är den att när man gör förändringar i fungerande system skapar det en osäkerhet i branschen. Jag menar att det är väldigt olyckligt.

Nu kommer RUT-avdraget, med anledning av den överenskommelse som finns mellan regeringen och några partier i Sveriges riksdag, att utökas till flyttjänster, it-tjänster och trädgårdsarbete. Då vore det väl ypperligt om man kunde återställa RUT-avdraget till 50 000, som det var tidigare, just för att man har fått in nya tjänster som det ska kunna göras avdrag för. Då kanske vi får ned arbetslösheten ytterligare.

Anf. 21 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag vill bara vara tydlig med att jag delar uppfattningen att det är viktigt att göra företagsbesök. Jag ska självklart göra det – och jag gör det – som arbetsmarknadsminister. Men jag vill också säga att jag är helt övertygad om att det kommer att finnas betydande skillnader i synen på skattepolitiken mellan Moderaterna och Socialdemokraterna alldeles oavsett hur många företagsbesök jag eller Erik Andersson gör. Så bör det nog också vara. Den politiska debatten ska vi kanske föra snarare kring innehållet i politiken än kring antalet besök ute på företag. Men det är viktigt att göra företagsbesök, och jag gör det.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2015/16:450 om vikten av kommunal konsumentvägledning

Anf. 22 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Lotta Johnsson Fornarve har frågat mig om jag gör bedömningen att det behövs en förstärkning av konsumentvägledningen i landets kommuner och på vilket sätt en sådan förstärkning i så fall skulle kunna utformas samt om jag avser att göra en översyn av kommunernas konsumentvägledning.

Konsumentmarknaderna har, precis som interpellanten anför, blivit mer komplexa. Det ställs därför större krav på oss som konsumenter. Ett gott konsumentstöd blir alltså viktigare.

Denna utveckling har också varit ett bärande skäl till inrättandet av Hallå konsument. Hallå konsument ger via en webbplats och ett telefonnummer samt e-post och chatt alla konsumenter, oavsett var i landet de bor, tillgång till oberoende information och konsumentvägledning.

Erfarenheterna av Hallå konsument är så här långt goda och visar att behovet av upplysningstjänsten är stort. Tjänsten besvarar knappt 400 frågor dagligen. Konsumentverket beräknar att ca 100 000 frågor kommer att hanteras på årsbasis. Även webbplatsen är välbesökt. Webbplatsen har haft över 825 000 besök, varav över 600 000 användare, sedan lanseringen den 31 mars förra året.

Hallå konsument är ett komplement till övrig verksamhet inom området och då framför allt till den frivilliga kommunala konsumentvägledningen. Ett fungerande lokalt konsumentstöd är viktigt för konsumenterna som behöver kunna besöka en vägledare och få hjälp med att till exempel granska avtal eller kontakta en företagare eller för personer med särskilda behov såsom äldre, språksvaga eller funktionsnedsatta.

Jag bjöd nyligen in Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, och ett antal kommuner till ett seminarium. Bakgrunden var att jag ville höra kommunernas erfarenheter av Hallå konsument och hur denna tjänst påverkar den kommunala konsumentvägledningen. En slutsats var att flertalet kommuner har fått färre ärenden. Samtidigt har ärendena blivit mer komplicerade och tidskrävande, och antalet fysiska besök har i flera fall ökat.

Stat, kommun och näringsliv behöver gemensamt arbeta vidare med att utveckla den hjälp som Hallå konsument erbjuder. Det viktiga arbete som bedrivs i kommunerna måste tas till vara. Jag noterar att kommuner ofta samarbetar om konsumentverksamheten och att man på vissa håll inte bara gör det beträffande telefonupplysning utan också vad gäller att ta emot besök och i det förebyggande arbetet, en utveckling som jag tycker är mycket intressant.

Jag följer löpande utvecklingen och kommer med intresse att ta del av Konsumentverkets sammanställning över den kommunala konsumentverksamheten när den presenteras senare i vår. Jag kommer att hålla fortsatt kontakt med kommunerna och SKL. Dessutom har Konsumentverket ett uppdrag att utvärdera Hallå konsument, vilket även innefattar konsekvenserna för bland annat den kommunala konsumentvägledningen. Den kunskap som jag härigenom får kommer att utgöra en viktig grund för bedömningen av om åtgärder behövs.

Anf. 23 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret på min interpellation om vikten av kommunal konsumentvägledning!

Det blir allt svårare och mer komplicerat att vara konsument i dag. Trots att det finns ett omfattande konsumentskydd är konsumenterna ständigt i underläge. Det gäller både vid val av produkter och vid tvister. I dag är konsumenterna utsatta för ett högt konsumtionsstryck via olika former av marknadsföring. Mer tekniskt avancerade produkter, fler komplicerade finansiella tjänster och en global marknad innebär många möjligheter men ställer också konsumenten inför större utmaningar. Många konsumenter behöver stöd och hjälp för att klara sig i denna alltmer komplicerade konsumentdjungel.

Jag är glad för att statsrådet delar min uppfattning om att konsumentmarknaderna blir alltmer komplexa och att ett gott konsumentstöd blir allt viktigare.

Jag håller också med statsrådet om betydelsen av att inrätta tjänsten Hallå konsument på Konsumentverket, dit samtliga konsumenter i hela

Sverige kan vända sig för att få stöd, hjälp och vägledning. Det råder ingen tvekan om att det fanns ett stort behov av att inrätta den här tjänsten, vilket visas av det stora antalet frågor tjänsten har mottagit. Jag ser också fram emot den utvärdering som kommer att komma så småningom.

Men det är väldigt viktigt, precis som statsrådet påpekar, att understryka att Hallå konsument aldrig kan ersätta den kommunala vägledningen utan endast ska fungera som ett komplement. Tyvärr finns det indikationer som visar att flera kommuner tagit inrättandet av Hallå konsument som förevändning för att lägga ned den kommunala konsumentvägledningen. Det var naturligtvis inte tanken.

Den nationella vägledningen kan aldrig ersätta det stöd som den kommunala verksamheten erbjuder genom sitt direkta stöd till konsumenter. De lokala vägledarna har även kunskaper om den lokala situationen och ger specialiserat stöd inom ett antal områden. Vägledarna har också en viktig roll i kontakten med det lokala näringslivet.

I maj 2015 konstaterade Konsumentverket att kommuner som erbjuder konsumentvägledning till sina invånare minskar i antal för första gången på många år. Enligt Konsumentverket saknar 523 000 personer tillgång till kommunal konsumentvägledning i dag.

Enligt Sveriges Konsumenter och Konsumentvägledarnas förening hamnar 84 av landets kommuner under den skamgräns som organisationerna satt upp för vad som är en rimlig nivå för konsumentvägledning. Dessa kommuner erbjuder mycket lite eller ingen konsumentvägledning över huvud taget. Det innebär att 2 miljoner konsumenter har mycket svårt att få stöd och hjälp.

En bristande konsumentvägledning drabbar i första hand resurssvaga grupper – ungdomar, nyanlända, äldre och personer med funktionsnedsättningar.

Det är inte rimligt att möjligheten till god konsumentvägledning ska vara beroende av var i landet man bor. Jag ser det som nödvändigt att ännu mer se över hur den lokala konsumentvägledningen ser ut så att konsumenterna garanteras ett likvärdigt stöd över hela landet.

Anf. 24 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Tack, Lotta Johnsson Fornarve, för den här viktiga frågan! Jag är väldigt glad över att det finns ett starkt engagemang här i riksdagen och från interpellanten när det gäller just konsumentvägledning. Det är, precis som interpellanten också lyfter fram, ett område som är väldigt viktigt och blir allt viktigare i takt med att våra konsumentbeteenden och konsumentmarknaderna förändras och att marknadsföringen ibland blir mer aggressiv så att man till exempel får kortare tid på sig att förstå erbjudanden och att fatta beslut.

Det här gör att vi kontinuerligt måste se över hur konsumentvägledningen fungerar, och det är något som jag har engagerat mig i från allra första början som konsumentminister. Vi ser att det finns stora utmaningar på konsumentmarknaderna, och det måste vi med olika metoder följa upp. Där är konsumentvägledningen helt central.

En av de viktigaste faktorerna är också att vi som konsumenter har kunskap om vart vi kan vända oss och hur vi kan få information, hjälp och stöd när vi står inför svåra beslut. Där har det funnits ett problem med att

många konsumenter inte har varit medvetna om den kommunala konsumentvägledningen. Man har haft svårt att hitta rätt kanal för att kunna få svar på sina ibland väldigt snabba och konkreta frågor, ibland mycket komplicerade och tidskrävande frågor.

Nu har vi ett paraply, en tratt kan man kalla det, som heter Hallå konsument. Dit kan man vända sig med vilken fråga man än har via telefon, internet, chattar och liknande. Tanken är att man där kan få svar direkt på de allra snabbaste och lättaste frågorna, men är det mer komplicerade frågor som till exempel rör lokala förhållanden eller är ganska komplexa så kommer man att ledas vidare till exempelvis kommunala konsumentvägledare som sitter på väldigt stor och djup kunskap. Det finns också olika konsumentbyråer för olika ganska komplicerade marknader, till exempel Konsumenternas bank- och finansbyrå, Konsumenternas försäkringsbyrå, Konsumenternas tele- och internetbyrå och Konsumenternas energimarknadsbyrå, och de kan svara på frågor om just marknader som många konsumenter upplever som komplexa och svåra.

Regeringen har också gjort en historiskt stor förstärkning i budgeten när det gäller konsumentområdet. Det handlar om att ge mer stöd till civila organisationer som arbetar med konsumentupplysning, och det riktas också till exempelvis Allmänna reklamationsnämnden, som nu har fått väldigt många fler fall att hantera. Där kan vi konsumenter få tvistlösning och förhoppningsvis få våra klagomål bedömda, och i de fall vi har rätt kan vi också få rätt gentemot försäljare och företag.

Denna förstärkning kommer också att göra sitt för att underlätta för konsumentvägledningen och hela konsumentsystemet att fungera.

Kommunerna har dock, och där vill jag verkligen ge interpellanten rätt, en helt central roll för att hela systemet ska fungera. Jag kan också oroas över den utveckling vi ser i en del kommuner där man drar ned på konsumentvägledningen. Samtidigt har 260 av landets kommuner konsumentvägledning, så det är egentligen bara ett trettiotal, huvudsakligen små, kommuner som saknar detta. Men det är ett tillräckligt stort problem i sig, tycker jag, för att vi ska ta det på största allvar.

Jag tror att man kan lösa en del av utmaningarna genom att kommunerna samarbetar och försöker ha konsumentvägledning tillsammans, för det är ingen tvekan om att den kommunala konsumentvägledningen i allra högsta grad behövs i dag och kommer att behövas i framtiden.

Från regeringens sida vill vi gärna stötta och underlätta för kommunerna att bedriva en bra verksamhet, och Konsumentverket har också en viktig roll när det gäller att bistå med kunskap och bra underlag så att det är lättare för kommunerna att fullfölja denna verksamhet.

Vi kommer att fortsätta att trycka på kommunerna och beskriva hur viktigt vi tycker att det är med en väl fungerande konsumentvägledning i kommunal regi, för det är helt avgörande för oss konsumenter att kunna få den hjälp vi behöver.

Anf. 25 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Jag är väldigt glad över att ministern delar min uppfattning att konsumentvägledningen är oerhört viktig och central och att man kommer att fortsätta se över konsumentmarknaden kontinuerligt. Det tror jag är helt nödvändigt.

Prot. 2015/16:79

11 mars

Svar på
interpellationer

Som jag sa ställs det i dag stora krav på konsumenterna att göra medvetna och aktiva val. Det är därför viktigt att det i kommunerna finns expertis som kan hjälpa till att tolka det stora antal lagar som reglerar konsumenträtten samt informera om vilka rättigheter och skyldigheter man har som konsument.

Ett växande problem är att man i många kommuner lagt över konsumentvägledning på medborgarkontor där de som arbetar många gånger saknar en fördjupad kunskap om konsumentfrågor. Konsumentfrågorna greppar över ett väldigt stort område som kräver hög kompetens, ständig uppdatering och fördjupade kunskaper, inte minst inom konsumenträtten där lagar och praxis ständigt utvecklas.

Konsumentverksamheten spänner över ett mycket stort område med frågor om till exempel hemelektronik, fordon, resor, hantverkartjänster, boendefrågor, personlig utrustning, försäkringar, finansiella tjänster, el, telefoni och många, många fler. Medborgarkontor kan med sina generösa öppettider vara ett utmärkt komplement till verksamheten men kan inte ersätta konsumentvägledare med adekvat utbildning inom konsumentområdet.

I dag är det frivilligt för kommunerna att erbjuda konsumentvägledning. Det finns kommuner som erbjuder en god tillgång till vägledning, och det finns kommuner som inte erbjuder någon vägledning över huvud taget. Mot bakgrund av att ca 2 miljoner konsument saknar, eller erbjuds en bristfällig, konsumentvägledning tycker jag att någonting måste göras. Jag anser att vi på allvar måste börja diskutera möjligheten att lagstifta om obligatorisk konsumentvägledning för kommunerna. I små kommuner skulle man kunna börja samarbeta runt de här frågorna för att lösa den praktiska organiseringen.

Ministern säger också att regeringen har gjort en historisk förstärkning när det gäller konsumentområdet. Det är riktigt, och det är väldigt bra. Jag tycker att en del av en sådan satsning i framtiden också skulle kunna riktas direkt till kommunerna, att det är någonting man åtminstone skulle kunna diskutera, för kommunernas konsumentvägledning har, precis som ministern säger, en väldigt central roll.

Självklart måste man också i det här sammanhanget ställa krav på innehåll och utformning av verksamheten. En viktig del av detta arbete måste vara det förebyggande arbetet. I många kommuner saknas det i dag ett fungerande förebyggande arbete. En förebyggande verksamhet som syftar till att skapa mer upplysta konsumenter är samhällsekonomiskt lönsam; den sparar pengar åt enskilda personer men också åt kommunen och samhället i stort.

Särskilt viktigt är det att rikta informationsinsatser till ungdomar i skolans högstadium och gymnasium. Andra prioriterade grupper måste vara äldre, nyanlända och personer med funktionsnedsättningar. Dessa grupper är ofta resurssvaga och kan ha svårt att på egen hand skaffa information om vart man kan vända sig för att få stöd och hjälp. I detta arbete skulle man även kunna samarbeta med det lokala föreningslivet och studieförbunden. Ett sådant samarbete skulle kunna skapa bredare erfarenheter och fördjupad kompetens på orten.

Jag är övertygad om att vi måste hitta vägar framåt för att få en mer enhetlig konsumentvägledning i landet. Möjligheten att få stöd och hjälp som konsument ska inte avgöras av var i landet man bor.

Fru talman! Jag delar bedömningen att vi kontinuerligt behöver se över utvecklingen när det gäller konsumentvägledningen. De exempel som finns på kommuner som har dragit ned på eller till och med upphört med konsumentvägledning är ytterst oroande.

Jag kan också bli lite upprörd när man drar ned med argumentet att nu finns Hallå konsument, en konsumentvägledningstjänst på nationell nivå. Då tycker jag att man helt och hållet har missuppfattat sin roll. Från regeringens sida finns det ingen tvekan om att Hallå konsument är ett komplement till den kommunala konsumentvägledningen, som ju är den centrala biten i vägledningskedjan. Hallå konsument fyller i allra högsta grad sin roll genom att vara en enkel kanal och ge en enkel ingång, oavsett vilka konsumentfrågor man har. Den kan också ge möjlighet till svar under semestertider eller vid andra tillfällen när det kan vara svårt att få bra verksamhet att fungera i kommunerna.

Jag ser alltså att dessa tjänster i allra högsta grad kompletterar varandra. De utesluter på intet sätt varandra, och Hallå konsument innebär inte att det inte finns något behov av kommunal konsumentvägledning. Tvärtom ser jag att behovet ökar, och de första resultaten från utvärderingen av Hallå konsument visar också att frågorna i allra högsta grad finns kvar för den kommunala konsumentvägledningen. I många fall har frågeställningarna också blivit mer komplexa och behöver mer tid, och det behöver man ha resurser till.

Jag har i mina kontakter med kommunala företrädare och även med Sveriges Kommuner och Landsting varit väldigt tydlig med att jag förväntar mig att det här är områden som kommer att fortsätta prioriteras. Kommunföreträdare har ett stort ansvar att se till att konsumentvägledningen fungerar, eftersom vi konsumenter befinner oss på en alltmer komplex marknad.

Jag är glad över att en stark majoritet av Sveriges kommuner fortfarande ser behovet av att konsumentvägledningen utvecklas framöver.

Det förebyggande arbetet som Lotta Johnsson Fornarve lyfter upp är också värt att nämna. Det är viktigt. Bästa skyddet för oss konsumenter är att vi är väl rustade redan när konsumenttillfället uppstår, det vill säga att vi har kunskapen med oss från till exempel skolan och utbildningssystemet.

Det finns en del positiva tendenser i och med att den kommunala konsumentvägledningen har blivit avlastad av att Hallå konsument kan ta de lätta frågorna per telefon. Då blir det större möjligheter att arbeta förebyggande, göra fler besök i skolor och hjälpa till med att ge kunskap och information om konsumentregelverket och konsumenters rättigheter.

Staten gör också andra insatser. Genom Konsumentverket erbjuds utbildning och fortbildning till nya konsumentvägledare. Det ges löpande information om aktuella konsumentfrågor till den kommunala konsumentvägledningen. Det finns också ett forum, en portal, kallad Fråga experten där konsumentvägledare kan få svar på aktuella frågor. Det är ett komplext regelverk att ta ställning till.

Det finns ett statistikprogram som Konsumentverket tillhandahåller och årliga utbildningsdagar. Det finns ett starkt stöd från statligt håll riktat mot den kommunala konsumentvägledningen för att upprätthålla den kva-

litet som behövs. Däremot finns inga planer i dagsläget på att göra konsumentvägledningen obligatorisk. Vi tycker att kommunerna som helhet ser behovet av konsumentvägledning och vilka satsningar som behövs för att erbjuda medborgarna tillräckligt bra tjänster.

Vi kommer att fortsätta att verka i dialog och trycka på kommunerna om att konsumentvägledningen inte fungerar om inte kommunerna prioriterar frågan högt.

Anf. 27 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Det är glädjande att regeringen har ryckt upp frågan. Jag håller helt med om vikten av att starta Hallå konsument, dit konsumenter från hela landet kan vända sig för att få stöd och hjälp. Men det ska bara vara ett komplement till konsumentvägledningen. Den undersökning av samtalen som hittills har gjorts visar att trycket mot de lokala konsumentvägledarna har ökat. Frågorna blir mer komplexa. Vi ser också ett behov av att det även i fortsättningen finns en kommunal konsumentvägledning.

Samtidigt finns det en oroande tendens att flera kommuner har lagt ned sina verksamheter och hänvisar till upprättandet av Hallå konsument. I många kommuner är informationen bristfällig. Precis som Sveriges Konsumenter och Konsumentvägledarnas förening visar har ungefär 2 miljoner konsumenter tillgång till dålig eller ingen konsumentvägledning över huvud taget. Det är oroande.

Jag har funderat över om det räcker att prata med kommunerna. Det kanske måste till en tvingande lagstiftning så att alla konsumenter garanteras en likvärdig konsumentvägledning.

Jag tycker att vi kan fortsätta diskussionen och debatten framöver och fortsätta att följa denna oerhört viktiga fråga.

Anf. 28 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag vill tacka för en intressant diskussion om en viktig fråga. Jag är därför tacksam för att Lotta Johnsson Fornarve har lyft upp frågan och kommer att fortsätta att göra så. Den behöver diskuteras även i fortsättningen.

Inte bara som konsumentminister utan också som konsument ser jag att det hela tiden uppstår nya frågor på konsumentmarknaderna. Vi ser att konsumenterna som helhet förändrar beteende i termer av hur de köper och konsumerar och vad de konsumerar. Till exempel börjar de använda sig av de olika delarna i ekonomin i större utsträckning. Där kommer nya frågor att uppstå som det kommer att behövas svar på.

Vi kan se att människors intresse för att köpa ekologiska produkter och att minska miljöbelastningen genom sin konsumtion växer hela tiden. Även Fairtradeförsäljningen ökar snabbt i Sverige. Konsumenterna agerar. När konsumentmarknaden förändras och konsumenternas beteende förändras uppstår också nya frågor som man behöver få svar på.

Regeringen har varit tydlig mot kommunsektorn med att konsumentfrågor är en högt prioriterad fråga. Regeringen har också varit lyhörd och frågat om det behövs ytterligare verktyg eller om staten kan ge mer stöd för att underlätta för kommunerna att upprätthålla en god verksamhet.

Regeringen jobbar aktivt med olika delar av konsumentmarknaden, bland annat i frågor om överskuldsättning. Det är en fråga om social hållbarhet – allt fler hamnar i problem på grund av överskuldsättning. Regeringen har tagit fram många verktyg. Även hållbar konsumtion är ett område som engagerar regeringen.

Det som binder ihop dessa områden är att det behövs bättre information och kunskap. Där har konsumentvägledningen en viktig roll att fylla.

Regeringen kommer att fortsätta att bevaka frågan. Konsumentverket kommer att delrapportera resultaten av Hallå konsument den 30 april i år. Sedan kommer man att slutrapportera den 30 juni 2017. Vid varje sådant rapporttillfälle får vi ny information som gör att vi kan gå vidare för att se till att konsumentvägledningen fungerar utmärkt både i dag och långt in i framtiden.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2015/16:79
11 mars

Svar på
interpellationer

§ 9 Svar på interpellation 2015/16:442 om Sveriges Radios nyhetsförmedling på ryska

Anf. 29 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Fru talman! Allan Widman har frågat försvarsministern vilka åtgärder han är beredd att vidta för att Sveriges Radios beslut att upphöra med nyheter om Sverige på ryska ska kunna omprövas och föregås av en mer allsidig beredning.

Frågan har överlämnats till mig.

Det ingår i Sveriges Radios uppdrag att ge dels svenskar som befinner sig utomlands, dels utländsk publik möjlighet att få information om och upprätthålla kontakt med Sverige. Programmen bör syfta till att ge kunskap om Sverige och bidra till förståelsen för det svenska samhället. Sveriges Radio har haft detta uppdrag under lång tid. Som jag redovisat i ett tidigare svar på en riksdagsfråga den 17 februari i år om Sveriges ansvar för oberoende nyhetsförmedling sker det inte någon reglering av på vilket eller vilka språk Sveriges Radios verksamhet för utlandet ska bedrivas. Språkvalen är redaktionella beslut som Sveriges Radio fattar utan inblandning av regering och riksdag. Jag vill därtill tillägga att det är Granskningsnämnden för radio och tv som har till uppgift att bedöma om bolaget har uppfyllt sitt uppdrag enligt villkoren i sändningstillståndet, anslagsvillkoren och andra beslut som meddelats av regeringen.

Det finns i public service-bolagens sändningstillstånd särskilda villkor som rör beredskap och säkerhet. Sveriges Radios uppdrag om programverksamhet för utlandet är dock inte kopplat till dessa villkor.

Det är viktigt att förändringar av public service-bolagens uppdrag föregås av en beredning som är både allsidig och transparent. Det brukar ske inför varje ny tillståndsperiod genom sedvanlig utredning, remittering och proposition. Enligt riksdagens beslut inför den nuvarande tillståndsperioden 2014–2019 ska en översyn göras efter halva tillståndsperioden, vilket innebär efter utgången av 2016. Sveriges Radios beslut om Radio Sweden och en ändrad inriktning av denna verksamhet har meddelats under pågående tillståndsperiod, vilket har väckt frågor om hur Sveriges Radio

uppfattar sitt uppdrag. Kulturdepartementet för en dialog med Sveriges Radio om detta.

Som framgår av regeringens försvarspolitiska proposition anser regeringen att det försämrade omvärldsläget aktualiserar behovet av ett psykologiskt försvar anpassat efter dagens förhållanden. Påverkanskampanjer pågår mot Sverige, och berörda myndigheter och aktörer måste, med respekt för den grundlagsskyddade tryck- och yttrandefriheten, kunna identifiera och möta påverkanskampanjer och neutralisera propagandakampanjer såväl under fredstida förhållanden som under höjd beredskap. Detta ställer krav på att Sverige, enskilt och tillsammans med andra, utvecklar förmågan att kunna identifiera och möta sådan verksamhet. Regeringen för en dialog med myndigheter och aktörer om denna utveckling.

Anf. 30 ALLAN WIDMAN (L):

Fru talman! Jag tackar kulturministern för svaret. Kulturministern avslutar sitt förhållandevis utförliga svar med att uppehålla sig vid behovet av psykologiskt försvar och möjligheten att möta påverkanskampanjer från andra länder. Med hänsyn till det nu rådande omvärldsläget är det väl ganska naturligt att man slutar där, fru talman. Egentligen är dock inte detta min fråga.

Fru talman! Vi har under mer än tio års tid kunnat konstatera hur Ryssland på olika sätt har klippt sina band till omvärlden och alltmer isolerat sig såväl politiskt som kulturellt. Man har också sedan lång tid tillbaka stämplat MR-organisationer – utländska sådana som verkar i Ryssland – som utländska agenter. Det är i dag inte tillåtet med medieföretag som har ett utländskt majoritetsägarande. Parallellt med detta har man när det gäller ryska medier effektivt och systematiskt monterat ned pressfriheten.

Därför tycker jag att det är både anmärkningsvärt och högst olyckligt att vi börjar klippa våra band till Ryssland i just den här situationen. Tajmningen måste betecknas som den sämsta tänkbara, fru talman. Som liberal är jag den förste att skydda public services redaktionella integritet, men det är viktigt att förstå att frågan om ryskspråkiga sändningar inte handlar om innehåll eller urval av nyheter. Det är i stället formen det handlar om, och det borde egentligen vara lika naturligt som att vi tar hänsyn till exempelvis människor med funktionshinder i våra sändningstillstånd.

Det finns annars i det sändningstillstånd som nu gäller exempel på att politiken ändå är med och styr det redaktionella innehållet. I 12 § i det nu gällande sändningstillståndet står det till exempel att program om och från de nordiska grannländerna ska sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen. Jag menar dock att den frågeställning jag tar upp i interpellationen inte är av det slaget.

Nu konstaterar kulturministern att Sveriges Radios programverksamhet inte är kopplad till beredskap och säkerhet. Hon konstaterar vidare att det är Granskningsnämnden som övervakar Sveriges Radios agerande i enlighet med avtalet. Det är ett konstaterande av hur situationen är just nu och att politiken på olika sätt är förhindrad att ha synpunkter i sammanhanget. Därför gläds jag åt att kulturministern mot slutet också konkretiserar detta och säger att det nu förs en dialog mellan Kulturdepartementet och Sveriges Radio, eftersom förändringen sker under ett gällande sändningstillstånd.

Min fråga till kulturministern blir naturligtvis: Framhåller regeringen i dialogen med Sveriges Radio betydelsen av att rysktalande människor i utlandet också fortsatt får en objektiv förmedling av svenska nyheter genom public service?

Prot. 2015/16:79
11 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 31 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Fru talman! Jag tackar Allan Widman för de fortsatta frågorna.

Allan Widman tar upp flera olika saker, och det är gott så; det bör vi kunna göra om vi ska kunna hantera detta. Men när man blandar flera allvarliga och stora frågor blir det också så att det gäller att dels hålla tungan rätt i mun, dels kunna hantera de olika frågeställningarna och se hur de samspelar med varandra.

Det gläder mig att Allan Widman betonar att Liberalerna värnar public services oberoende. Det är nämligen brukligt att Liberalerna gör det, och det bådär ju gott för framtida diskussioner om det kommande sändningstillståndet. Men om man månar om public services oberoende, om man månar om Sveriges försvar och om man månar om hur världen utvecklas – och inte minst hur Europa just nu utvecklas, vilket är en mycket oroande utveckling ur många perspektiv – bör man också måna alldeles särskilt om public services oberoende och de redaktionella beslut som public service tar under pågående sändningstillstånd.

Den dagen vi börjar ifrågasätta publicistiska beslut – och den dagen är dessvärre här – är ju också vi där och naggar gränserna för pressfriheten, publicistiska beslut och oberoendet i kanten. Jag vill med kraft understryka vikten av att sändningstillståndet måste få vara just ett sändningstillstånd. Det är ett ingånget avtal, och avtal håller man. Jag ser fram emot att de frågor Allan Widman nu väcker under pågående sändningstillstånd blir en del av underlaget för kommande diskussioner inför ett nytt sändningstillstånd, om det föreligger anledning att göra ett förtydligande.

Allan Widman tog upp några exempel på fall där han menar att politiken styr i pågående sändningstillstånd. Det är ju en del av avtalet. Då har vi ett avtal, och så följer vi det. Det finns ingenting som gör mig mer orolig eller provocerad än att man ska gå in och ändra i de grundläggande förutsättningarna. Jag vill därför återigen betona det jag sa, nämligen att det finns ett avtal. Det är publicistiska beslut, och vi måste värna public services oberoende. Det är att också värna Sveriges framtid och försvar.

Samtidigt har vi flera andra politikområden, till exempel det försvarspolitiska området, där jag vet att försvarsminister Hultqvist ser fram emot flera frågor som kan beröra hur man på olika sätt hanterar omvärlden och utvecklingen.

Anf. 32 ALLAN WIDMAN (L):

Fru talman! Jag ställde ju min fråga till Peter Hultqvist eftersom han i regeringen är ansvarig för totalförsvarsplaneringen. Detta är en fråga som ändå i sina delar ansluter till politikområdet försvar och säkerhet, vilket kulturministern också har framhållit.

Jag kan inledningsvis konstatera att min avslutande fråga handlade om huruvida den nu pågående dialogen mellan regeringen och Sveriges Radio innebär att regeringen tar upp betydelsen av svensk objektiv nyhetsför-

medling också på det ryska språket. Jag är fullt medveten om vilka känsliga marker vi nu rör oss i, men jag hade uppskattat åtminstone någon form av antydan till svar på den frågan.

Jag noterar också att kulturministern poängterar att Sveriges Radio gör den här förändringen under en gällande avtalsperiod. Jag är som sagt den förste att värna public services redaktionella integritet, och vi ska inte på något sätt rucka på den. Jag har väl försökt understryka att jag inte är ute efter att på något sätt påverka innehåll eller urval av de nyheter som förmedlas utan att detta enbart handlar om formen – möjligheterna för ryskspråkiga människor utanför vårt land att ta del av vad som händer i Sverige.

Som kulturministern sa bidrar det till att öka förståelsen av Sverige. Det är ju inte bara personer inom Rysslands gränser vi talar om. I stort sett i samtliga 14 före detta sovjetiska delrepubliker är ryska ett språk som om det inte dominerar i vart fall är ett av de vanligast talade. Det har alltså stor betydelse för långt fler länder än Ryssland.

En gång i tiden var det också så, tror jag, att det var Överstyrelsen för civil beredskap som finansierade just de ryskspråkiga sändningarna. Det gjordes såvitt jag förstår utan att man behövde ha någon större debatt om redaktionell integritet, eftersom det just bara handlade om formen och inte om urval och innehåll. Min fråga till kulturministern, utöver den jag ställde i mitt förra inlägg, blir därför om det skulle vara möjligt inom ramen för regeringens samordning i en sådan här fråga att öppna upp för till exempel finansiering från annat håll än just utgiftsområdet kultur.

Anf. 33 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNHKE (MP):

Herr ålderspresident! Jag är osäker på om jag förstod den sista frågan om finansiering, så jag hoppar över den. Jag kanske får ett förtydligande i nästa inlägg.

Men jag vill ändå besvara några andra saker. Under mitt ansvarsområde som kultur- och demokratiminister har jag en rad myndigheter och institutioner. Att föra en dialog med dem är ett sätt som vi löpande styr vårt land på, och det är så förvaltningen fungerar. Det är rutinmässiga dialoger där man talar om det samarbete och de uppgifter man har.

En sådan dialog sker självfallet också med public service-bolagen, men den sker under väldigt strikta former kring vad man talar om och inte, just för att vi i politiken aldrig får bidra till att undergräva och underminera förtroendet och oberoendet.

Jag är väldigt stolt när jag åker runt i Europa – vilket jag gör flitigt, inte minst i dessa tider av oro och förändringar som urholkar de friheter som alla vi som älskar vårt EU och Europa månar om. Där betonar jag ofta och skryter om vår public service och hur tydlig man är i sitt förhållningssätt till politiken och makten för att man ska kunna granska mig och oss.

Jag vill lägga lite tid på det kulturella utbytet. Det är viktigare än någonsin att vi sprider kunskaper om våra länder när propagandan är tydlig och uppenbar och faktiskt riktar in sig på att hota våra grundlagsskyddade friheter och vill förstöra det som generationer av svenskar före oss har byggt upp.

Jag kan bara hålla med Allan Widman om att det är viktigt med kultur och språk och att vi får möjlighet att kommunicera, förmedla och berätta om våra värden och vad vi vill med världen. Det kan också handla om att ge människor hopp om en bättre framtid.

Jag tillsatte relativt nyligen ett nytt kulturråd i Moskva, som har till uppgift att främja utbyten, i detta fall mellan Ryssland och Sverige. Det går ut på att kulturarbetare och institutioner från Sverige åker till Ryssland och deltar i festivaler, möten och litteraturfestivaler och främjar svensk kultur och konst brett och stort.

Det har nog aldrig varit viktigare, skulle jag vilja säga. Vi ser vilket stort behov det finns från människor som har en nyfikenhet trots att de lever under ständig propaganda internt från sina egna länder om hur farligt Sverige är och hur fel vi är. Därför är det centralt att vi fortsätter med denna interaktion.

Som kultur- och demokratiminister är jag också aktiv och träffar mina kollegor, framför allt runt om i Europa, och då lyfter jag ständigt upp vikten av att vi har ett utbyte med varandra även om det finns regimer som tar steg i en riktning som vi aldrig vill gå i när det handlar om yttrandefriheten, tryckfriheten och alla de friheter som vi är så stolta över.

Jag är glad över det intresse som Allan Widman visar för att förstå hur alla de olika politikområdena samspelar. Här handlar det inte om att bara ha ett spår och att köra på det, utan vi behöver använda så många verktyg vi kan komma på för att skydda det som vi tror på och vår demokrati.

Jag ser fram emot kommande diskussioner – till exempel om nästa sändningstillstånd, då Liberalerna ska utse sin representant till den parlamentariska översynen – och att vi får en bred förståelse för vilka allvarliga frågor det handlar om och att vi måste kämpa för att försvara våra friheter.

Anf. 34 ALLAN WIDMAN (L):

Herr ålderspresident! Kulturministern och jag delar absolut oron över hur Europa just nu utvecklas och inte minst över hur Ryssland utvecklas.

Samtidigt som vi aldrig ska träda den redaktionella integriteten för när, särskilt inte inom public service och inte i övrigt heller, för den delen, får vi heller inte bli alltför blåögda. I dag pumpar ryska medier ut propaganda som rör Sverige och som precis som kulturministern säger framställer Sverige som ett aggressivt, fientligt land. Motsvarande propaganda finns gällande många andra central- och västeuropeiska länder.

Samtidigt som Ryssland monterar ned pressfriheten i landet lyckas man nyttja bland annat svensk infrastruktur för att nå ut med sin propaganda på olika sätt i Europa. Det är alltså viktigt att vi inte blir alltför blåögda utan att vi, naturligtvis med respekt för alla demokratiska rättigheter, åtminstone gör vad vi kan för att balansera det som just nu undergräver säkerheten i norra och centrala Europa.

Jag ställde en fråga till kulturministern. Jag ber om ursäkt om den var dåligt formulerad. Jag ska göra om det. Det finns ett intresse från exempelvis försvars- och säkerhetssektorn. Många myndigheter är kritiska till det som nu sker. Bland andra MSB har uttryckt tveksamhet kring att de ryskspråkiga sändningarna just nu tappas bort.

Skulle man, precis som förr – det var inte så länge sedan – kunna ha en ordning där myndigheter inom till exempel försvars- och säkerhetssektorn betalar för ryskspråkiga nyhetssändningar i Sveriges Radio?

Anf. 35 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr ålderspresident! Tack, Allan Widman, för denna debatt och för förtydligandet av den sista frågan.

Inför kommande sändningstillståndsutredning bör vi titta brett och vitt på och samla ihop alla frågeställningar. Vi lever i en föränderlig tid. Vi behöver ständigt vara på vår vakt och vara uppmärksamma på vad vi eventuellt behöver förändra.

Jag måste självfallet vara öppen för förslag om hur vi ska göra och forma framtida sändningstillstånd. Det är svaret på frågan. Jag är alltid öppen för förslag. Sedan får vi se hur vi i parlamentarisk ordning hanterar dem och vad vi kommer fram till. Det är otroligt viktigt att sändningstillstånd har en god parlamentarisk förankring, för det handlar om framtiden under många år framöver.

Avslutningsvis vill jag återigen betona vikten av publicistiskt oberoende – att Sveriges Radio och alla public service-bolagen är oberoende av politiken, att de redaktionella besluten respekteras och hålls och att vi hänvisar detaljdiskussioner i pågående avtal till den ordning där de ska hanteras.

Med detta sagt tackar jag för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2015/16:447 om åtgärder mot handel med stulna kulturföremål

Anf. 36 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr ålderspresident! Cecilia Magnusson har frågat mig vilka åtgärder jag anser skulle kunna vidtas för att stävja förekomsten av illegal handel med kulturföremål från Irak och Syrien. Hon har också frågat vilka åtgärder jag anser skulle kunna vidtas för att Sverige ska öka kunskapen om landets restitutionsåtaganden.

Eftersom frågorna rör delvis olika problem vill jag besvara dem i tur och ordning.

Jag vill inledningsvis säga att jag delar Cecilia Magnussons uppfattning att det är fullständigt oacceptabelt med den illegala handel med kulturföremål som pågår i Syrien och Irak och som bidrar till finansieringen av terroristgrupper som Daish.

Som Cecilia Magnusson redan känner till tog jag tillsammans med mina nordiska kulturministerkollegor i maj förra året vid vårt möte på Färöarna initiativ till ett nordiskt samarbete för att stärka vår gemensamma förmåga att möta problemet med den illegala handeln. Som ett led i detta har jag också träffat våra centrala nationella myndigheter för att förhöra mig om hur deras arbete med detta fortskrider.

Jag kan konstatera att arbetet är igång. Riksantikvarieämbetet, Polismyndigheten, Tullverket, Brottsförebyggande rådet, Kungliga biblioteket, Statens museer för världskultur, Åklagarmyndigheten och Svenska Unescorådet träffade i december förra året i Oslo nordiska kollegor för att diskutera både nationella förhållanden och samverkan länderna emellan. Som ett resultat av detta möte konstitueras nu en nordisk samverkansgrupp på myndighetsnivå för att stärka kapaciteten och kompetensen.

Riksantikvarieämbetet fungerar samordnande, har en viktig roll i arbetet och för, tillsammans med Unescorådet, debatt i offentligheten för att skapa uppmärksamhet kring den illegala handeln.

Jag har också tagit del av att den svenska polisen inrättar en särskild grupp som arbetar med kulturarvsbrott. Det tror jag är väldigt viktigt. Bekämpandet av den här typen av brott kräver en hög grad av specialisering och kunskaper om området för att bli framgångsrikt. Därför är det också värdefullt att myndigheterna delar kunskaper med varandra och kan agera tillsammans, både i Sverige och inom Norden.

Kulturdepartementet följer frågan genom nära kontakter med Unesco och andra internationella organ. Som Cecilia Magnusson säkert känner till är frågan aktuell också inom FN genom säkerhetsrådets resolution 2199, inom Europarådet, bland annat genom kulturministrarnas gemensamma uttalande i Namur förra året, och inom EU, bland annat inom ramen för importregler.

Nu till frågan om att öka kunskapen om landets restitutionsåtaganden. Cecilia Magnusson har i sin fråga nämnt de viktiga internationella slutsatser och deklARATIONER som vi har ställt oss bakom från svensk sida vid möten i Washington och Terezin. Cecilia Magnusson tog senast i EU-nämnden den 20 november förra året upp frågan med mig, och jag besvarade den också då.

Jag delar uppfattningen att detta är en viktig fråga. Sverige och svenska myndigheter bör följa den riktning som preciseras i dessa dokument. Museimyndigheterna har ansvar för sina samlingar och ska med offentlighetsprincipen som grund hålla sina arkiv med relevant information om samlingarna tillgängliga. Inom ramen för serviceskyldigheten bör de även bistå vid efterforskning av föremål som kan vara stulna.

Anf. 37 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr ålderspresident! Tack för det svar som kulturministern har givit på mina frågor!

Jag tvekar inte om kulturministerns eller regeringens inställning, att detta är en viktig fråga. Det jag ifrågasätter är vilken handlingskraft och handlingsplan man har. Det är en sak att besvara en fråga vid ett speciellt tillfälle i EU-nämnden och en helt annan sak när kulturministern faktiskt måste agera i det fall som jag frågar om.

Jag har ställt två frågor. Det som händer i dag hände för 70 år sedan och har hänt tidigare. Det är inte olika saker, herr ålderspresident. Det är samma sak, men det inträffar vid olika tider i historien. Det viktiga arbete som har satts igång, med myndighetssamverkan och specialinsatser från polisen, måste styras på rätt sätt. Kulturministern sa inget i svaret om vilka riktlinjer myndigheterna har fått för arbetet. Vad är det för krav man ställer på det här samarbetet?

Jag vill, herr ålderspresident, ta ett citat från Wesley A Fischer på en konferens. Han sa:

”Det handlar inte bara om konsten. Det handlar också om en restitution av historien. Att klargöra vad som faktiskt hände och dra lärdom av det. Det är det viktiga. Även om Emil Noldes målning är det enda som någonsin återlämnas, så är det viktigt för Sverige att gå i genom alla sina samlingar. Och om man hittar något säga: ’Vi har tittat på vår historia och vi erkänner att vi har de här målningarna som är som spöken från det förflutna. Vi vet inte vem de tillhör, men vi har dem och vi återlämnar dem om vi kan.’”

Vi måste göra vad vi kan för att stoppa de rov som pågår i dag i Syrien och stoppa den illegala vidareförsäljningen av de stulna föremålen. Men vi måste också göra upp med vår historia. De två åtaganden som vi har innehåller bland annat en oberoende kommission, att regeringen ska tillsätta en oberoende kommission för att ta reda på vad det finns i våra samlingar som kan ha köpts in under 50- eller 60-talen i övriga Europa eller övriga världen, precis som tavlan målad av Nolde som Moderna museet hade i sina samlingar, och kunna göra klart med historien. Det finns andra länder som har gjort det: Storbritannien, Nederländerna, Österrike, Tyskland.

Varför, herr ålderspresident, kan inte kulturministern här i kammaren säga ”Vi ska tillsätta en oberoende kommission och göra upp med historien”?

Anf. 38 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr ålderspresident! Tack, Cecilia Magnusson, för ytterligare frågor!

Först vill jag kommentera det Cecilia Magnusson sa om att det som händer nu har hänt och att det är precis samma sak. Jag tycker att vi ska vara försiktiga med att jämföra över tid, speciellt att jämföra det som just nu pågår med Förintelsen. Det finns likheter men att det är exakt samma sak tycker jag att vi ska vara väldigt försiktiga med att säga.

Med det sagt vill jag verkligen betona de fruktansvärda hot som ligger i att kulturarv medvetet förstörs, inte bara för att förstöra själva tingen utan också för att förinta hela folk. Det pågår just nu, runt om i världen, inte minst i Syrien och Irak. Det är ett hot mot hela mänsklighetens historia och det vi alla bär gemensamt för att kunna bygga en framtid.

Det förvånar mig att Cecilia Magnusson frågar varför jag inte agerar. Jag har agerat med kraft. Jag har tagit initiativ till upprop och möten med mina nordiska kollegor. Jag har haft möten med Irina Bokova och lyft frågan. Jag har deltagit i en rad processer, just för att uppmärksamma frågan och säkerställa att vi i Sverige med kraft arbetar mot att vara en del av denna illegala handel.

Det är mycket som är på gång och som vi deltar i. Som jag nämnde i svaret sitter Sverige i Unescos styrelse. Vi har en betydande roll i Unescos styrelse, där frågan står högt på dagordningen och där vi är aktiva. Vi är en del av FN och arbetar utifrån riktlinjer som läggs fram. Vi deltar aktivt i flera arbeten inom Unesco. Vi har en delegation på plats i Paris som följer det dagliga arbetet. Jag kommer igen att träffa Irina Bokova, Unescos generaldirektör, i Almedalen för att se hur vi ska ta frågan vidare utifrån de

första steg som vi har tagit. Vi arbetar inom ramen för Världskommissionen, där vi uppmärksammar frågan. Dessutom har vi det konkretiserade arbetet med våra myndigheter.

Det är väl verkligen att agera! Jag vet inte vilka ytterligare verktyg som man som statsråd och politiker kan använda med kraft. Vi har Riksantikvarieämbetet, som samordnar en samverkansgrupp på myndighetsnivå just för komma åt frågan. Där ingår Brottsförebyggande rådet, polisen, Tullverket, Åklagarmyndigheten, Statens museer för världskultur, Kungliga biblioteket och Unescorådet.

Jag vill mena att vi agerar med kraft för att säkerställa att handeln stoppas och att själva förstörelsen förhindras.

Anf. 39 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr ålderspresident! Det är intressant att lyssna på kulturministern. Men jag skulle önska att hon var lite mer klargörande och svarade på de frågor som jag har ställt. Vilka riktlinjer för samverkan har regeringen gett myndigheterna? Vad vill man ha tillbaka? Vad ska de redovisa i denna samverkan?

Samverkan är jätteviktig, men jag vill veta konkret vad regeringen ser att man ska kunna åstadkomma och förbättra genom denna samverkan. Det är nämligen oerhört viktigt.

Jag har ingen annan uppfattning än kulturministern om att det är viktigt att vi driver frågorna i Unescos styrelse och i FN:s olika organ, där vi dessutom är en av de största bidragsgivarna. Men vi borde på ett mycket bättre sätt kunna utnyttja vår dominanta ställning som bidragsgivare. Det är jättebra om kulturministern och andra ministrar driver på dessa frågor.

Men frågan handlade om vad vi gör i Sverige med våra myndigheter. Hur ska vi återkoppla detta? Kan vi göra mer? Det är oerhört centralt.

Herr ålderspresident! Vi måste också gå tillbaka till historien. Vi har inte gjort upp med vår historia. Det är oerhört viktigt att vi gör det och att vi faktiskt går igenom våra samlingar. Vi har skrivit under på att vi ska gå igenom våra samlingar för att se om vi har något av skammens kvarlåtenskap på våra statliga museer.

Herr ålderspresident! Jag tycker att det är konstigt att kulturministern i Sveriges riksdag inte kan säga: Ja, jag tänker se till att vi tillsätter en oberoende kommission, precis som vi har skrivit under deklarationer om i Terezin och i Washington.

Det skulle vara klädsamt och mycket tacknämligt om kulturministern kunde ge svar på mina frågor.

Anf. 40 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr ålderspresident! Jag fortsätter att lämna svar. Det är det enda jag gör. Men jag vet inte hur mycket Cecilia Magnusson lyssnar.

Om det finns anledning för oss att agera gör vi det, och det har funnits anledning. I och med att detta nu händer i Irak och i Syrien har vi agerat, och vi har agerat med kraft.

När det gäller vår historia gjordes det en utredning som lämnades 1999. Direkt efter kriget – 1947–1956, om jag inte missminner mig – gjordes det ett arbete. Vi har med andra ord en etablerad ordning för återlämnande.

Prot. 2015/16:79
11 mars

Svar på
interpellationer

Samtidigt måste vi ha klart för oss att inget fall är det andra likt. Det betyder inte att vi inte förhåller oss oerhört ödmjuka inför att det kan finnas sådana föremål. Det kan inte uteslutas. Vi har tusentals och åter tusentals föremål i våra samlingar, och självklart kan ingenting uteslutas. Därför har vi till och med en ordning med ett ansvar för varje myndighet att om det finns en misstanke om att det skulle finnas något sådant föremål är man skyldig att utreda det och ha en ordning för hur man ska göra det. Det är centralt.

Vi är helt öppna för och ödmjuka inför att skammens föremål kan finnas i våra samlingar. Det är själva grundinställningen. Vi är beredda på det. Det vore fruktansvärt om det vore så, men det kan vara så. Vi har också en ordning för hur vi då ska gå till väga.

Förutom det måste vi vara på vår vakt, inte minst när vi köper in nya föremål till våra samlingar. Detta finns det också en mycket tydlig och noggrann ordning för. Och det finns en stor kompetens hos vår museipersonal och våra museiledningar om vilka dokument som måste finnas där som en grund. Man måste ta reda på vilka ägare som har funnits så långt bak i historien som möjligt för att säkerställa att ingenting köps in där det inte står rätt till. Medvetenheten om detta är alltså stor.

Dessutom är mycket digitaliserat, vilket vi ska vara stolta över. Om man jämför med många andra museiverksamheter i Europa och i världen är Sverige ett av de länder där det är lättast för andra att gå in och titta vad som faktiskt finns i våra samlingar. Därmed kan man kanske hitta någonting som gör att man kan gå vidare och hitta föremåls rätta ursprung.

Just nu har vi ingen indikation på att det skulle finnas föremål av detta slag i våra statliga samlingar. Men skulle det visa sig att våra regelverk inte är tillräckliga kommer jag självklart att arbeta för att vi ska vidta ytterligare åtgärder. Det är just därför som denna samverkan mellan alla myndigheter och polisens insatser är så viktiga. Där möts experterna för att diskutera vad de kan ha missat och vad de ska gå vidare med. Då kommer jag att få ett underlag som jag kan gå vidare med och ta det ansvar som jag som kultur- och demokratiminister ska ta.

Anf. 41 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr ålderspresident! Jag är jätteglad över att kulturministern nu kunde visa vad hon egentligen menar. Den här regeringen är inte proaktiv, den är reaktiv. Som herr ålderspresident hörde ska vi, *om* det finns anledning, göra detta. Det finns också en etablerad ordning. Och *om* det kommer en förfrågan ska vi göra detta.

Men det är inte detta som Terezin- och Washingtondeklarationerna handlar om. De handlar om att man ska vara proaktiv, att man ska gå igenom sina samlingar och se till att man har klargjort att det inte finns någon skammens kvarlåtenskap i de statliga samlingarna.

Fallet med Noldemålningen på Moderna museet nyligen visade att det inte är en bra ordning i den svenska statliga museivärlden.

Herr ålderspresident! Om vi nu har digitaliserade samlingar, som kulturministern står och säger, är det så enkelt att ta reda på detta. Men vad är då svårigheten för regeringen och kulturministern när det gäller att tillsätta en oberoende kommission som går igenom alla samlingar, så att vi för en gångs skull kan säga: Nej, i Sverige finns det inte någon stulen kvarlåtenskap.

skap från andra världskriget som har tillhört människor som har blivit rånade och mördade och som har fått betala med sin egendom. I Sverige förekommer inte det.

Herr ålderspresident! Det var detta som min fråga handlade om. Jag är ledsen att de flesta svar kvarstår. Men kulturministern har en chans till i denna debatt att svara på det.

Prot. 2015/16:79
11 mars

*Svar på
interpellationer*

Anf. 42 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr ålderspresident! Cecilia Magnusson är ledsen. Det är anmärkningsvärt. Hon frågar varför jag inte är proaktiv. Kan man vara mer proaktiv än att samla sina myndigheter? Kan man vara mer proaktiv som minister än att ta initiativ till att nordiska ministrar ska gå igenom detta? Kan man vara mer proaktiv än att ha möte med Irina Bokova? Då undrar jag hur ledsen Cecilia Magnusson var under den förra kulturministerns period.

Vi har gått igenom detta, och vi har så mycket kontroll som vi kan ha i dag. Men jag är ödmjuk, och det är därför som jag inte kan säga att jag vet säkert. Vi har hundratusentals föremål. Hur ska jag kunna säga att det absolut inte finns någonting där? Men genom att myndigheterna är så medvetna och genom att de har sådana kunskaper har vi just i dag inga indikationer på att det ska finnas sådana föremål.

När man har anledning att utreda någonting ska man göra det. Man ska inte göra det bara för sakens skull och vara ovarsam med skattebetalarnas pengar. Då är det bättre att polisen tillsätter hela enheter, att vi samverkar i Europa och att vi gör allt vi kan.

Jag vill återigen betona vikten av att vi har stora skyldigheter och ett ansvar att säkerställa att vi inte har stulna föremål på våra museer. Vi har ett stort ansvar att vara transparenta. Det är därför som vi har digitaliserat detta, alltså för att alla ska kunna se vad vi faktiskt har.

Om det skulle visa sig att det finns några sådana föremål har vi på ett proaktivt sätt arbetat fram en ordning för hur vi då ska säkerställa att dessa föremål kommer till sin rättmätige ägare.

Jag är stolt över det arbete som våra museer just nu lägger ned på dessa frågor, eftersom det är aktuellt med anledning av det fruktansvärda som pågår i Syrien och i Irak. Jag hoppas att vi är många som förstår vikten av att stoppa förstörelsen av kulturarv runt om i världen och vikten av att stoppa den illegala handeln.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2015/16:453 om finansiering av svensk film

Anf. 43 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr ålderspresident! Cecilia Magnusson har frågat mig hur jag avser att föra diskussion om hur vi kan hitta andra finansieringsformer för

svensk film. Magnusson hänvisar till det som har sagts vid en öppen utfrågning i kulturutskottet den 25 februari på temat förutsättningarna för svensk film.

Just nu pågår en historisk omställning av filmpolitiken. Staten kommer från den 1 januari 2017 att ta ett helhetsansvar för filmpolitiken. Omställningen finansieras, i enlighet med riksdagens beslut, genom en höjning av momsen på tillträde till biograf föreställningar.

Vid utfrågningen var jag tydlig med att två grundförutsättningar varit vägledande i omställningen. Den ena är att fler branschaktörer ska få inflytande över utformningen av filmpolitiken än med filmavtalet. Den andra är att omställningen inte ska leda till mindre pengar för svensk film.

Som jag vidare var inne på vid utfrågningen innebär momshöjningen att staten kan finansiera produktion, distribution och visning av svensk film på motsvarande nivå som i dag. De medel som kommer in via momshöjningen skapar en stabil grund som kan förstärkas ytterligare genom att fler aktörer bidrar med finansiering. Som exempel kan nämnas att Sveriges Television har aviserat en satsning med 100 miljoner kronor på svensk film. Till detta kommer att nettoeffekten av momshöjningen för biograferna i de flesta fall kommer att bli begränsad, eftersom biografavgiften samtidigt avskaffas.

Det finns mot den bakgrunden inga skäl att ändra riksdagens beslut om finansiering genom en momshöjning. Det finns däremot starka skäl att fortsätta diskussionerna på olika nivåer – mellan bransch och politik och inom politiken – om hur vi kan skapa bättre förutsättningar för svensk film, inklusive finansieringen, nu och i framtiden.

När staten har lämnat filmavtalet öppnas nya möjligheter till samverkan på olika nivåer. Regeringen har till exempel redan inlett samtal med regionerna om hur samverkan mellan den nationella och regionala filmpolitiken kan stärkas.

Filmavtalsmodellen har länge kritiserats för att begränsa riksdagens inflytande över filmpolitiken. Med den nya modellen för filmpolitiken skapas möjlighet för politiska diskussioner i riksdagen på liknande sätt som för kulturområdet i övrigt. Inom ramen för dessa kommande diskussioner är jag självklart intresserad av att ta del av andra konkreta förslag som förs fram om hur svensk film kan finansieras i framtiden.

Anf. 44 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr ålderspresident! Det är intressanta tider vi lever i. I går trodde vi att vi äntligen skulle få en filmproposition på riksdagens bord. Regeringen hade nämligen sammankallat till presskonferens.

Propositionen är efterlängtd. Den är starkt försenad. Den skulle ha kommit i december, enligt kulturministerns uppgifter till kulturutskottet i juni 2015. Förväntningarna är jättestora. Men vi har fortfarande inte fått någon filmproposition på vårt bord. Men kulturministern har haft en presskonferens om denna icke-existerande proposition – kan ni tänka er? Den sägs ha två inriktningar. Den ena är att man ska skapa ökade resurser till filmbranschen. Den andra är att man ska få större inflytande.

Jag har tyvärr inte kunnat läsa propositionen ännu eftersom den inte finns på riksdagens bord. Men vad jag har hört har det väl knappast funnits ett tunnare budskap än det som presenterades på presskonferensen.

Kulturministern säger i sitt svar att hon och regeringen ska ta helhetsansvar för filmpolitiken. Men det enda som åstadkommit är att de med ett dråpslag höjer momsen på biobiljetter, från 6 till 25 procent. Kulturministern riskerar att sparka undan förutsättningarna för människor i glesbygd att få se biografföreställningar. Arbetet med digitalisering av landsortsbiografer som alliansregeringen inledde och som har blivit framgångsrikt omkullkastat helt eftersom biograferna måste stänga. Det tycker jag inte är att ta ett helhetsansvar.

Herr ålderspresident! När kulturutskottet anordnade en offentlig utfrågning om den framtida filmpolitiken var det många som blev glada då kulturministern sa att hon kunde tänka sig en bredare finansiering av svensk film än höjning av biografmomsen. Men jag inser tyvärr, i och med kulturministerns svar i dag, att så inte är fallet. Hon är inte beredd att diskutera bredare finansiering.

Jag tror dock på att man kan förändra. Jag frågar alltså kulturministern: Är regeringen beredd att göra insatser för att underlätta för riskkapital att gå in i filmbranschen? Är kulturministern beredd att understödja stödformer för lån till filmproduktion? Är kulturministern beredd att diskutera produktionsrabatter för svenska och utländska filmbolag? Är kulturministern beredd att diskutera att distributörerna också bidrar i det här arbetet? Och är kulturministern beredd att göra någonting när det gäller piracy, som åderlåter filmbranschen på mycket mer än skattepengarna bidrar med till filmproduktionen?

Det skulle vara skönt att få några besked i de frågorna.

Anf. 45 ERIK ANDERSSON (M):

Herr ålderspresident! Det som slog mig i debatten var att regeringen höjer momsen på biografbiljetter samtidigt som de väljer att ha gratis besök på statliga museer. Det är en konstig prioritering. Om man tittar på kultur runt om i landet kan man se att de små biograferna ute på landsbygden är beroende av att momsen inte höjs. Risken är att biografer ute i landet kommer att få stänga. Vi har en stor landsbygd i Sverige.

Det här har provats i Spanien. Och vad jag förstår blev utvecklingen där sådan att mindre biografer fick stänga när man höjde momsen.

Min fråga till kulturministern är: Hur kommer det sig att ni väljer att prioritera på det här sättet, så att de statliga museerna, som främst finns i Stockholm, ska ha gratis inträde? Samtidigt höjer ni biografmomsen för alla biografer i hela landet. Ni hänvisar till biografavgiften, men vad jag har förstått hjälper det inte de mindre biograferna eftersom de redan i dag inte betalar biografavgiften. Det gör endast de större biograferna.

Anf. 46 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr ålderspresident! Det gläder mig att få anledning att svara på frågor från två ledamöter. Jag önskar att det var ännu fler.

Det gläder mig också att Erik Andersson tar upp fler delar av kulturpolitiken. Om det är någonting som jag är oerhört stolt och glad över som kultur- och demokratiminister i Sveriges regering är det att vi är en regering som satsar, som investerar i vårt land. Vi satsar på kultur, och vi låter kulturen kosta pengar.

Om man tar en titt på Moderaternas kulturbudget för 2016 – både Erik Andersson och Cecilia Magnusson tillhör Moderaterna – blir det tydligt att de åderlåter all kultur i vårt land och lämnar kulturen till att vara någonting som de rika, de som har pengar över, kan ta del av.

Därför är jag väldigt glad och lite förvånad över att de två moderaterna här utsätter sig för denna granskning. Är det någonting som Moderaterna som ett högerparti tillsammans med de andra har gjort tydligt är det att kultur inte får kosta pengar. Kultur är någonting som de som har pengar över kan ägna sig åt på söndagarna som ett söndagsnöje.

Jag som företräder en rödgrön regering vet att kultur är någonting som alla människor behöver, alla barn och unga. Det är därför som vi satsar på kulturskola. Vi satsar 100 miljoner kronor för att kulturskola ska bli tillgänglig för fler. Det ska inte vara beroende av om man har föräldrar som har råd eller inte. Det ska finnas många instrument att ta del av. Det ska finnas lärare och kulturskolor över hela landet.

Det är där som vi också satsar på filmen. Film är nämligen ett politikområde som har behandlats under all kritik under många år. Det är nästan imponerande att Cecilia Magnusson och Erik Andersson, som har varit politiker så länge, inte har hört filmbranschens rop efter hjälp, inte har förstått hur många som kämpar och sliter för att klara av att producera en film, inte har förstått att man inte enbart kan ha fokus på dem som tjänar pengar på svensk film, vilket är några få. Det är de aktörer som har suttit runt filmavtalsbordet medan andra aktörer har hoppat av en efter en.

Det som var min utgångspunkt, det som har lett till det här arbetet och den proposition som vi kommer att lämna på tisdag, är just att fler ska ha inflytande över svensk film, de som faktiskt gör film, de som producerar, de som skriver manus, de som sminkar. I stället har det fram till nu varit så att de som har bestämt över svensk film har varit de som har gått några hundra miljoner i vinst under de senaste åren medan andra har fått jobba extra inom hemtjänsten för att kunna producera sin film.

Nu gör vi äntligen detta. Ni hade makten och kulturministerposten i åtta år. Och vad gjorde ni då? Inte så mycket, fast ni hade chansen. Nu när vi äntligen gör någonting, ja, då gnälls det. Då kommer man och säger: Men oj varför förändrar ni detta och vad kommer att hända nu?

Vet du, Erik Andersson, vi satsar också på kultur i hela landet. Vi satsar på biograferna. Jag ser fram emot kommande interpellationer när ni ser resultatet. Då får vi se hur mycket mer kultur som den här regeringen satsar på, som vi vill investera i. Vi vill investera i att människor får del av kultur oavsett om de har pengar över i plånboken eller inte.

Anf. 47 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr ålderspresident! Jag var lite orolig här att någonting skulle explodera...

(Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP): Och jag har inte ens börjat...)

Jag undrar vem som har ordet. Vi har en viss ordning här i kammaren, herr ålderspresident.

Jag tackar för de klagande upplysningarna. Jag vill dels kommentera, dels också be kulturministern att svara på några frågor. Jag ställde

frågan om helhetsansvaret, om vilka ytterligare finansieringsmöjligheter för svensk film som kulturministern ser. Men jag fick inget svar. Jag hörde väldigt många ord från kulturministern, men jag hörde inte några andra förslag till finansiering av svensk film än höjd biomoms från 6 till 25 procent. Det är ett dråpslag för Sveriges biografer.

Ja, vi har alla hört filmbranschens nödrop. Det är därför som jag frågar kulturministern vad mer som kan göras. Personligen har jag varit på Kulturdepartementet och träffat ministern och hennes medarbetare, men det har ju inte funnits någon vilja att diskutera. Kulturministern kan tänka sig att diskutera det, det och det, men inget annat än det som har kommit upp.

Jag tycker att det är lite trist när de avslutande orden i kulturministerns svar klingade så falskt, att hon är självklart intresserad. Men det är ju inte så.

Jag tror på att det går att förändra, och jag tror på att kulturministern vill väl. Jag frågar återigen: Hur kan vi skapa en ännu mer stabil grund än de förslag som regeringen hittills har presenterat? Vi har ännu inte sett någon filmproposition. Vi är många som väntar. De reaktionerna som hittills har varit är ju inte särskilt glädjande för vare sig kulturministern eller regeringen. Man undrar: Vad är detta?

Förutom biografmomsens höjning är det en påbyggnad på det redan tjocka Svenska Filminstitutet. När kommer det förslag om att man ska se över Filminstitutets roll, nu när filmavtalet inte längre ska finnas? Kulturministern vet så väl att Svenska Filminstitutet skapades för att administrera filmavtalet. Nu när det inte finns något filmavtal, hur ska då Svenska Filminstitutet se ut?

Det enda förslag – men det vet vi inte ännu eftersom det inte finns någon proposition att ta ställning till – som kulturministern har framfört är ju att man ska bygga på ännu en nivå på Svenska Filminstitutet. Är det att bredda inflytandet? Är det inte att återskapa och göra ett mycket mer starkare, rigidare, byråkratiskt svenskt filminstitut? Är det detta som svensk film behöver, ett ännu rigidare filminstitut än det som vi redan har?

Jag vill verkligen ge kulturministern en möjlighet att lämna besked innan propositionen kommer. Vilka fler finansieringsformer är kulturministern och regeringen beredda – det är ju inte bara kulturministern, utan det gäller hela regeringen – att ge till svensk film för att man ska få en livaktig bransch?

Anf. 48 ERIK ANDERSSON (M):

Herr ålderspresident! Jag upplever det som att kulturministern tycker att det här är en känslig fråga med tanke på hennes reaktion på det som jag sa. Det jag menade var att jag utgår från fakta. I Spanien har biografer lagts ned.

Fakta är också att det har blivit gratis besök på statliga museer i Stockholm. Biograferna runt om i landet får inte ta del av biografavgiften. De får inte ens betalt för ökade kostnader. Dessutom ska kulturministern ha sagt att det inte finns någon korrelation mellan biljettpriiser och minskat antal biobesökare. Där tror jag att kulturministern har fel.

Vi ser nu en utveckling där man berikar kulturen i Stockholms innerstad genom gratis entré till de statliga museerna. Då menar kulturministern att hon kämpar för de fattiga.

Prot. 2015/16:79

11 mars

Svar på
interpellationer

De som kommer att gå gratis på de statliga museerna är i stort sett turister och Östermalmsbor som redan i dag tar del av kulturen eftersom de är sedan lång tid invigda i kulturen. Man kan inte säga att man får mer kultur bara för att det är gratis. Det handlar om utbildning och ingång till den kulturella världen. Annars spelar det inte någon roll om det kostar 0 kronor eller 100 kronor att besöka ett museum.

Ni frälser redan de frälsta, och ofta är det höginkomsttagare som går på museum, men ni vill premiera de fattiga att gå dit. Så funkar det inte. Det finns många fler andra faktorer som spelar in om man väljer att besöka ett museum eller inte. Den här politiken innebär att man satsar på Stockholms innerstad, men man struntar i landsbygden. Landsbygden kommer att uppleva en kulturdöd med tanke på momshöjningen, och det här är bara en del av det hela.

Anf. 49 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr ålderspresident! Den 1 februari började fri-entré-reformen att gälla. Jag har förstås noggrant följt utvecklingen. Det här är inte första gången som det har genomförts en fri-entré-reform i Sverige. Man hade det under en period för cirka tio år sedan.

Vet du, vad vi redan kan se är att det också är ovana museibesökare som går på museerna. Det är med andra ord inte enbart Östermalmsstanter – eller söderförortstanter – som jag som tar del av utbudet. Det beror på att museiledningarna och museipersonalen är så otroligt medvetna om och tar sitt ansvar på så stort allvar för att tillgängliggöra våra gemensamma skatter för fler. Men det handlar om flera verktyg, inte enbart om att det är gratis, självklart inte.

Att vara tilltalande, att tillgängliggöra, att sänka trösklarna – det handlar om så mycket mer. Vad är det som gör att man känner sig ”bekväm” att gå in på ett museum eller inte? Vilka olika språk talar man? Vilka utställningar har man? Hur jobbar man med utställningarna?

Det här är en utveckling som pågår över hela Europa. I det exempel som Erik Andersson tog upp från Spanien använde man förmodligen för få verktyg. Man måste använda många fler.

Denna utmaning antar den här regeringen och den här kultur- och demokratiministern. Jag gör det inte enkelt för mig. Jag förstår hur komplext det är att tillgängliggöra kultur, hur komplext det är att verkligen se till att varje unge, oavsett vad föräldrarna tjänar och var man bor i landet, ska få tillgång till kultur och kunna växa som människa.

För det krävs det en politik som inte bara har fokus på kapitalet, som inte bara har fokus på en majoritetsbefolkning som klarar sig ändå. Då gäller det att driva en politik som tror på att varenda människa har någonting som kan bli till någonting, oavsett om man är en svartskalleunge som växer upp mitt i skogen i Småland med föräldrar som är hippier eller vad de nu kan vara, som det var för mig. Det kan handla om att tro på att det ska komma en bokbuss till ens egen by också, och för mig var det något som förändrade hela mitt liv.

En sådan politik krävs, och en sådan politik kostar pengar. En sådan politik kräver en insikt om att man måste investera i vårt land, Sverige. Då går det inte att ha en politik som bara går ut på skattesänkningar till varje pris, utan man måste förstå att det kostar pengar att bygga ett land, att

bygga gemenskaper, att bygga ihop de klyftor som i dag är ett faktum och som gör att det växer upp hundratals, tusentals ungar som tror att de inget kan. Då behövs mer kultur för fler. Då behövs en filmpolitik. Då behövs också en politik som vågar stå fast vid det man har sagt.

Nu, Cecilia Magnusson, ska jag säga exakt vad jag sa på utfrågningen. Du talar om saker som jag inte har sagt. Jag har aldrig ifrågasatt momshöjningen. Jag har från början varit helt tydlig med att momshöjningen är ett sätt för oss att finansiera den nya reformpolitiken. Jag kommer aldrig att gå ifrån det. Framför allt kommer inte Magdalena Andersson, Sveriges finansminister, att göra det. Detta är en del av den politik vi lägger fram. Det är en höjning från 16 till 25 procent.

Jag vill också betona det jag sa i går på presskonferensen. Vi har tittat på om det finns någon korrelation över tid i Sverige. Lyssna nu, så här är det – hör och häpna: Biljettpriserna har höjts stadigt och sakta men säkert under långa tider. Fast vi inte har ändrat på momsens har de höjts ändå. Varför då? Jo, därför att de som har biografer inte bedriver någon välgörenhet. Det är en kommersiell affärsdrivande verksamhet. De har höjt priserna, men folk har gått på bio ändå. Det finns ingen anledning att vara orolig för att det skulle bli en katastrof när det gäller biobesöksantalet just för att de nu eventuellt behöver höja priset med 5 kronor. Den starkaste drivande faktorn bakom om folk går på bio eller inte är om det visas bra film. Och det den här regeringen och jag som kultur- och demokratiminister nu gör är att lägga en platta för att det ska kunna produceras ännu bättre och mer bra svensk film.

Anf. 50 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr ålderspresident! Riksdagen är inte en lekstuga utan en plats för viktiga samtal mellan ledamöter, statsråd och andra människor. Om jag inte missminner mig karakteriserar sig vår statsminister Stefan Löfven som ledare för en samarbetsregering. Tyvärr har det inte blivit mer än prat av det. Ett gott exempel på det är Kulturdepartementet och kulturministern. Hon säger sig vilja samverka med andra, men det är bara ord. Det är ingen verkstad över huvud taget.

Det var intressant att höra kulturministerns utfall om skattepolitik. Jag tror inte att hon har läst på. Under alliansregeringens tid sänkte vi skatterna betydligt för låg- och medelinkomsttagare. Men staten fick in betydligt mer skattemedel än vad man fick med högre skatter. Det är så det fungerar. Och en sak till, kulturministern! Om människor får mer pengar i plånboken och inte behöver lägga dem som skattepengar konsumerar de mer kultur. Därför är det ett vinn-vinnsystem.

Det finns en risk vad gäller momsens. Momshöjningen lägger en stabil grund, säger kulturministern. Men om folk slutar gå på bio då? Då kommer det ju inte in några momspengar, och då är det inte en stabil grund.

Tänk om, kulturministern! Vi behöver fler och bredare finansieringsformer för svensk film innan det är för sent, herr ålderspresident.

Anf. 51 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr ålderspresident! Svensk film och antalet människor som går på bio i Sverige är absolut beroende av att det finns goda förutsättningar att

Prot. 2015/16:79
11 mars

Svar på
interpellationer

producera film. Vi svenskar älskar svensk film. Vi tycker om att få filmupplevelser där vårt språk talas och där man reflekterar över vår verklighet och det som vi känner oss nära. Just därför behöver vi satsa på grundförutsättningarna för den svenska filmen: att man kan producera, att man får tid att skriva och att alla olika delar som finns i filmbranschen får inflytande över filmen.

Filmpolitiken, som den kommer att vara fram till den 31 december 2016, har styrts av andra intressen än de som har den svenska filmens bästa förutsättningar för ögonen. Det är det vi bryter. Det har funnits ett litet antal aktörer runt bordet, och antalet har dessutom sakta men säkert blivit mindre, då avtalspartner har hoppat av för att de har förstått det som jag också känner: att det saknas finansiering och att det saknas inflytande från branschen.

Den förändring vi nu gör är smärtsam, jag förstår det. Det svenska filmavtalet, som kommer att gälla fram till den 31 december 2016, tjänade Sverige och filmen väl till en början. Men under de senaste åren har den gjort det motsatta. Det har varit korta avtal och få aktörer. Nu blir det en längre tidsperiod med stort ansvar, och vi kan samverka.

Detta med samverkan vill jag betona. Jag vill gärna samverka, men självklart inte till vilket pris som helst. Jag samverkar inte genom att samtidigt underlåta att ta det övergripande ansvar jag har som kultur- och demokratiminister, vilket handlar om att främja den fria konsten och säkerställa att konst och kultur når fler människor över hela landet, oavsett vad de tjänar och var de bor.

Jag är väldigt glad för debatten om filmen. Jag hoppas att debatten kommer att fortsätta, för ett av målen är att filmen ska bli en del av kulturpolitiken. Den har inte varit ett ämne för riksdagen. Man har suttit runt det där lilla bordet med kommersiella aktörer och bestämt hur filmpolitiken ska utvecklas. Nu får vi debattera det här varje år och ständigt. Äntligen får vi syna korten när det gäller vad vi vill med den svenska filmen. Jag och regeringen vill den svenska filmen väl.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2015/16:429 om effekterna av att ta bort kömiljarden

Anf. 52 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr ålderspresident! Lotta Olsson har frågat mig om jag är beredd att ta initiativ till en återgång till kömiljarden.

Uppföljningar av tillgängligheten inom hälso- och sjukvården har visat på att väntetiderna minskade redan innan kömiljarden infördes. Den positiva effekt som därefter kunde ses under kömiljardens första tid planade dock ut efter 2010, och under kömiljardens sista år försämrades till och med väntetiderna inom vissa områden. Tillgängligheten till hälso- och sjukvården är således fortsatt en utmaning.

För att möta denna utmaning bedömer regeringen att bakomliggande orsaker till tillgänglighetsproblemen måste hanteras. En av de mest ange-

lägna orsakerna till nuvarande situation är kompetensförsörjningen. Bris-
ten på personal och ineffektivt utnyttjande av medarbetares tid leder till att
vårdens kapacitet minskar. Det gör i sin tur att tillgängligheten försämras.

Regeringen har därför ersatt kömiljarden med en professionsmiljard.
En förutsättning för att skapa verklig förbättring när det gäller tillgänglig-
heten är nämligen att angripa grundproblematiken i vården. Kömiljarden
angrep däremot problemens symtom, det vill säga köerna, snarare än deras
orsaker.

Målet med professionsmiljarden är att stärka förutsättningarna för en
god, jämlik och effektiv hälso- och sjukvård genom att förbättra förutsätt-
ningarna för hälso- och sjukvårdens medarbetare att öka andelen tid för
patientnära arbete och stärka landstingens planering av sin kompetensför-
sörjning.

Kompetensförsörjning innebär hälso- och sjukvårdens förmåga att
attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare och kompetens,
men kan även ses ur ett bredare perspektiv. Frågor om hur tid och resurser
kan frigöras genom att använda vårdens medarbetare på bästa möjliga sätt
och bättre administrativa stöd och verktyg är fundamentala för en positiv
utveckling av hälso- och sjukvården. Genom att stärka alla dessa aspekter
av kompetensförsörjningen ökar vårdens kapacitet, och därigenom kan
också tillgängligheten förbättras.

Utöver professionsmiljarden tillför regeringen 1 extra miljard kronor
2016 och därefter 500 miljoner kronor per år till landstingen. Dessa resur-
ser stärker landstingens möjligheter att möta utmaningar som exempelvis
kompetensförsörjning och att göra vården mer tillgänglig och jämlik.

För att vi ska få en bättre bild av hälso- och sjukvårdens tillgänglighet
finns det behov av att förbättra uppföljningen av den. Som en följd av detta
har Socialstyrelsen fått i uppdrag att utveckla den nationella uppföljningen
av hälso- och sjukvårdens tillgänglighet. I uppdraget ingår att göra årliga
mätningar av väntetider inom hälso- och sjukvården och att analysera or-
saker och konsekvenser av skillnader i tillgänglighet. Sveriges Kommuner
och Landsting (SKL) har dessutom fått medel för att samordna uppfölj-
ningen och utvecklingen av hälso- och sjukvårdens tillgänglighet. Insat-
serna ska särskilt fokusera på att utveckla uppföljningen av tillgänglighe-
ten inom cancervården och primärvården. Syftet med uppföljningen är att
ge underlag till landstingen för verksamhetsutveckling och jämförelser
och på så sätt möjliggöra utveckling och förbättring av hälso- och sjukvår-
dens tillgänglighet.

De senaste årens uppföljningar av cancervårdens tillgänglighet har vi-
sat på att väntetiderna är långa och att de regionala skillnaderna är
stora. Regeringen kommer därför att avsätta 500 miljoner kronor per år
2015–2018 för att skapa en mer jämlik och tillgänglig cancervård. Målet
med satsningen är att förbättra tillgängligheten inom cancervården genom
att korta väntetiderna och minska de regionala skillnaderna. Den viktigaste
åtgärden för att åstadkomma detta är att införa ett gemensamt nationellt
system med standardiserade vårdförlopp. Regeringen anser att det är vik-
tigt att utforma satsningen så att erfarenheter, slutsatser och resultat så
långt möjligt kan komma till nytta även på andra områden inom hälso- och
sjukvården.

Anf. 53 LOTTA OLSSON (M):

Herr ålderspresident! Jag tackar för svaret. Svaret är allomfattande och visar på de olika synsätt vi har på när organisationer inte kan leverera det som är uppdraget. Människor är egentligen många gånger väldigt nöjda med vården när de kommer fram, men väntetiderna är problemet. Vi ser väldigt stora regionala skillnader. Från det län jag kommer, Örebro län, ökar till exempel väntetiderna väldigt mycket.

Därför har kömiljarden varit bra. Den har gett en morot till dem som klarar uppdraget. Det är inte så att det inte händer någonting när människor väntar. Det kan hända väldigt mycket farliga saker när de står i köerna. Det är inte någonting som man bara kan se på som: Vi tar det lite senare. Har man ett morotstänkande och målstyr det så att man ska jobba med att korta vårdtiderna är det ett helt annat synsätt än om man delar ut pengarna till alla landsting.

De ska redan i dag utifrån de pengar som de får in från landstingsskatten jobba med organisationsutveckling, att behålla kompetent personal, det vill säga att se till att kompetent personal utvecklas och stannar kvar. De ska se till att utveckla den högspecialiserade vård vi har i landet. Det är ofta där som köerna finns.

Ett generellt bidrag till alla oavsett om de klarar sitt uppdrag eller inte blir en helt annan sak än om man tydligt från regeringen säger: Ni som klarar uppdraget ska motiveras, och ni andra måste göra bättre. Däremot är den årliga uppföljning som regeringen nu så tydligt trycker på ska komma jätteviktig. Det ska synas att ett landsting klarar eller inte klarar sitt uppdrag.

Det är också något som medborgarna ska ha möjlighet att veta. Finns inte den vård jag behöver i landstinget ska jag kunna ta mig någon annanstans för att få min vård i tid. En ökad medvetenhet och en ökad genomlysning är jätteviktig.

Jag skulle vilja ställa en fråga till ministern. Om det nu är så att man ger generella bidrag, varför ska man göra det i stället för att landstingen själva ska öka sina skattemedel? Det finns i det fallet inte någon intention att höja kompetensen inom professionen.

Det är något som ingår i uppdraget. Det är inte något specifikt som regeringen ska behöva styra. Regeringen borde i stället vara tydlig med att vissa landsting inte klarar sitt uppdrag. Hur tänker de klara uppdraget? Instrumentet att följa upp kommer att göra att man mycket tydligare kan titta på det.

Det är likadant med de regionala skillnaderna. Om det nu är så att det är personalbrist och man inte har förmåga att behålla personal, vad är det för skillnad mellan regionerna som gör att det ändå ser så olika ut?

Det är inte bara det att det är olika trevligt att bo i olika delar av landet. Vad har man gjort i vissa landsting som man inte har gjort i andra för att behålla sin personal? Det finns mycket mer att önska där.

Anf. 54 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr ålderspresident! Lotta Olsson påpekar att vi har olika synsätt i denna fråga. Det stämmer naturligtvis. Jag vill till skillnad från Lotta Olsson använda skattepengarna till åtgärder som faktiskt har effekt på, i det här fallet, tillgängligheten.

Lotta Olsson vill i stället vidhålla en modell som uppenbarligen inte har haft effekt på att öka tillgängligheten. Den varit hårt kritiserad av bland annat SKL men också Läkarförbundet. Inte minst Riksrevisionen har påpekat att den här formen av prestationsbaserade ersättningar riskerar att tränga undan annan viktig verksamhet och flytta fokus i stället för att lösa det som är grundproblemet.

Jag vill, precis som jag har sagt i mitt interpellationssvar, lösa det som faktiskt är grundproblemet i den svenska hälso- och sjukvården. Det går inte att komma runt att kompetensförsörjningen är helt central. Ibland handlar det, som Lotta Olsson påpekar, om en ren och skär brist på olika personalkategorier.

Vi vet bland annat att det finns en brist på specialistsjuksköterskor. Vi vet att det finns brist på vissa läkarkategorier, och det finns en brist på en del andra yrkesgrupper. Men många gånger handlar det om hur vi använder våra gemensamma resurser på bästa sätt.

Vi har aldrig haft så många sjuksköterskor som vi har i Sverige i dag. Vi har fyra gånger så många läkare som vi hade på 70-talet. Ändå kan vi se att när vi jämför oss med andra jämförbara länder är tiden som de ägnar åt patientkontakt betydligt lägre i Sverige än i just de andra länderna. Vad beror detta på? Jag tror att det är en lång rad omständigheter.

En av de viktigaste är att vi har en eftersatt digital utveckling inom hälso- och sjukvården. Vi har trots att kanske de mest fantastiska tekniska landvinningarna finns just inom hälso- och sjukvården i form av operationsrobotar, visualiseringbord och gammaknivar samtidigt en situation där de grundläggande it-systemen inte kan tala med varandra.

Om man som patient ska byta vårdgivare, vilket blir allt vanligare, ska journalen skrivas ut och faxas för att sedan skannas in och på det sättet digitaliseras. Alla inser att det tar enormt mycket tid och kraft. Det tar dessutom enormt mycket tid och kraft från läkare och sjuksköterskor, för samtidigt har utvecklingen gått mot att det finns allt färre läkarsekreterare och annan administrativ personal. Det är detta som är grundproblemet bakom den minskade tillgängligheten, och det är detta som vi försöker angripa med professionsmiljarden.

Men vi ser också att under de borgerliga åren har statens generella medel till kommuner och landsting minskat i jämförelse med hur behoven har ökat och hur befolkningsutvecklingen har sett ut. Detta måste rättas till, för staten har som ingen annan aktör i det svenska samhället både ansvaret och möjligheten att se till att vi har rättvisa över hela landet, att det finns förutsättningar för en god hälso- och sjukvård också i län och regioner som kanske har drabbats av befolkningsflytt och befolkningsminskning samt att det finns möjlighet att göra investeringar också i de delar av landet som inte ligger nära en stor tillväxtregion. Den rollen har vi i den här regeringen försökt att ta på allvar genom de ökade generella insatserna.

Min fråga tillbaka till Lotta Olsson är: Varför säger Moderaterna nej till de generella ökade skatteintäkterna för landstingen? Varför håller man fast vid en modell som uppenbarligen inte fungerar?

Anf. 55 LOTTA OLSSON (M):

Herr ålderspresident! Det här visar tydligt på de olika synsätt vi har.

Ministern säger att skattepengar ska gå till effektivitet. Vad är det då som gör att man i Halland knappt har några väntetider alls medan man i

mitt län, Örebro län, har jättelånga väntetider? Halland har styrts av moderater i nästan hundra år, och mitt län har styrts av socialdemokrater i hundra år.

Det är inte Norrland och södra Sverige det handlar om. Mitt län är ett välmående län i mitten av landet och borde inte se ut på det här sättet.

Det låter väldigt bra när man pratar om att norra delen av landet måste få resurser till hälso- och sjukvården och att det finns mycket mer resurser i syd. Det är sant, men det här kommer inte att åstadkomma det. Det man faktiskt kommer att göra är att plana ut och ge pengar oavsett om ett landsting lyckas med sitt uppdrag eller inte.

När det gäller kritiken från SKL behöver det jobbas jättemycket med både digitalisering och med att lösa grundproblemen. Men vi måste också sätta press på våra landsting att ta tag i grundproblemen. De måste ha planer för hur de ska få bort vårdköerna och kunna visa en handlingsplan. Det är ministrarnas uppgift att kräva handlingsplaner för att vi inte ska ha de här kötiderna.

Undanträngningseffekter kan det alltid bli, men om man i framtiden har ett instrument för att göra mycket noggrannare uppföljningar ska det kunna motverka att man tar resurser från något som ger poäng till något som inte ger poäng och på så vis förflyttar problemet.

Den digitala utvecklingen är ett dilemma. Det finns enormt många system i landet, och frågan är om man inte behöver titta på om man skulle kunna samordna dem på något sätt. Det finns bara vinster att göra på så sätt.

Rationaliseringar är precis det man behöver göra. Som jag ser det är det just det målstyrda som tar fram kreativiteten till att jobba med rationaliseringar. Säg att det finns en verksamhet dit det kommer lika mycket pengar även om man har jättelånga köer och en där det faktiskt belönas i systemet att man har god tillgänglighet, bra kvalitet och alla andra viktiga parametrar för sjukvården. Det senare är ett beteende som vi alla önskar, även om vi har olika verktyglådor för att komma dit, och då måste pengarna landa där rationaliteten är bäst och inte bara bli någon sorts höjd landstingsskatt. Annars skulle man ju faktiskt kunna höja skatterna generellt.

Titta lite på hur de olika länen faktiskt levererar och betänk vad som är den stora skillnaden! Är det till viss del en attitydfråga att man tolererar eller inte tolererar kötider? Upplýser man medborgarna om att de kan förflytta sig om det är kö? I så fall kommer ju de landsting som inte levererar att vara tvungna att tänka om – annars går patienterna någon annanstans. Så jobbar man i andra branscher.

Hälso- och sjukvården har enormt mycket jättekompent personal som behöver mer målstyrning och friare tyglar för att kunna leverera mycket bättre. Det kan man om politiken inte är inne och detaljstyr och petar för mycket.

Anf. 56 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr ålderspresident! Jag vill haka i det Lotta Olsson slutade med. Politiken ska inte vara inne och detaljstyra, utan politiken ska sätta sin tilltro till den kompetens och erfarenhet som professionerna har.

Det är precis det vi i regeringen gör med de satsningar och överenskommelser som vi har gjort under de senaste 12–18 månaderna. Prestationsbaserade ersättningar, som kömiljarden är ett exempel på – där kan man snacka om att detaljstyra verksamheten!

Jag tycker att det är viktigt att för kammaren påpeka att den gemensamma allianspolitik som fanns på det här området före valet verkar vara helt uppluckrad nu efteråt.

Det är två partier i den nuvarande Alliansen som håller fast vid kömiljarden i någon form även om man också har sett dess brister och vill modifiera den. Det är KD och Centerpartiet.

Liberalerna vill inte ha någon kömiljard över huvud taget. De har sett att prestationsbaserade ersättningar, som det här är, inte leder framåt. I debatter som jag har haft med liberala företrädare har man varit mer positiv till den här typen av överenskommelser och gemensamma satsningar.

Moderaterna – som Lotta Olsson företräder och som man av hennes inlägg skulle kunna tro är de som ivrigast håller fast vid den gamla kömiljarden – håller visserligen fast vid att kömiljarden ska vara prestationsbaserad men har samtidigt skurit ned den med 300 miljoner till ynka 700 miljoner kronor.

Frågan är varför man tycker att man ska hålla fast vid en metod, prestationsbaserad, som inte fungerar samtidigt som man – trots att Lotta Olsson talar sig varm för att göra större insatser för att öka tillgängligheten – skär ned de pengar som går till landstingen för att jobba med den här frågan. Det är en fråga som jag har till Lotta Olsson.

Vidare kräver Lotta Olsson av mig att jag ska kräva av landstingen att de ska skicka in handlingsplaner. Vi kräver in väldigt många handlingsplaner från landstingen. Vi har en lång rad överenskommelser med SKL om åtgärder och insatser för att göra allt från att förbättra vården för människor som lider av kroniska sjukdomar till att öka tillgängligheten. Men vi har valt att gå ifrån en modell med prestationsbaserade ersättningar som uppenbarligen inte har fungerat och som uppenbarligen leder till undanträngningseffekter och medför risken att resurserna hamnar fel. I stället vi har valt att gå in i överenskommelser där vi tydligt pekar ut att här har landstingen och staten ett gemensamt ansvar för att lösa de problem och utmaningar som vi har på bordet.

Jag tycker att canceröverenskommelsen är en ypperlig sådan konstruktion. Den är inte prestationsbaserad. Den bygger på att det finns regionala strukturer och ett starkt regionalt ägandeskap. Samtidigt har staten gått in med både pengar, kunskap och engagemang på området.

Det här vill jag passa på att ge en eloge för till den tidigare alliansregeringen, som initierade arbetet med cancerstrategin – något som vi naturligtvis fullföljer och jobbar för att utveckla. Det här är ett exempel på hur man kan jobba smartare utan att stirra sig blind på prestationsbaserade ersättningar och metoder hämtade från det privata näringslivet.

Det är det detta handlar om, och det är det som är skillnaden i synsätt mellan mig och Lotta Olsson. Jag tror inte att hälso- och sjukvården, som ju är en bärande del i den svenska modellen, rakt av kan hämta alla metoder från det privata näringslivet. Det här är en sektor där det styrande inte ska vara vinstintresset utan intresset av att måna om enskilda patienters väl och ve.

Anf. 57 LOTTA OLSSON (M):

Herr ålderspresident! Precis som ministern framhöll handlar det om att måna om patienterna och att våra skattepengar går dit de ska, så att väntetiderna blir korta oavsett om man bor i Örebro län – där köerna i dag är långa – eller i Halland. Det är ju samma land, och skattesatserna är nästan desamma. Det måste ju vara en skillnad när man i ett moderatstyrt landsting har ett arbetssätt som fungerar och kortare väntetider medan man i ett socialdemokratiskt styrt landsting har långa kötider. Ministern borde gå hem på kammaren och betänka att det ser så olika ut.

Sedan kan man tycka att 700 miljoner är ynka pengar. Men samtidigt slår man sig för bröstet för att man satsar 500 miljoner i professionspengar. Jag tycker att man ska ha respekt för att 700 miljoner är mycket pengar, och det vill vi satsa på en målstyrning mot att korta väntetiderna.

Det lönar sig att korta väntetiderna. Vi vet att man administrerar mycket under väntetiderna, och det händer att patienter får komplikationer som både kostar smärta och kräver ökade åtgärder, men de kan också leda till ett helt annat utfall av vården. Väntetider är alltså farliga saker.

Det här får inte handla om ideologier utan om hur man på bästa sätt kan få resultat. Jag tycker inte att man behöver gå till näringslivet, om nu ministern tycker att det är som att titta på ett spöke. I stället kan man jämföra Hallands och Örebro län. Skillnaderna är stora oavsett om vården bedrivs i offentlig eller privat regi. Halland har offentlig sjukvård precis som alla andra, och det finns absolut ingen som är för att vi skulle finansiera hälso- och sjukvården på ett annat sätt.

Anf. 58 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr ålderspresident! Jag ska börja med att säga att jag också är djupt imponerad av Halland och de insatser som man där gör i hälso- och sjukvården. Jag har besökt det landstinget flera gånger, och jag vet att man jobbar väldigt nära över blockgränserna för att få kontinuitet och framförhållning.

Om man är i Lotta Olsson kläder ska man absolut lyfta fram de goda exemplen från Halland, men man ska nog akta sig för att dra för stora växlar på att det är moderatstyre. Vi befinner oss ju här i Stockholm i ett landsting som har varit styrt av Moderaterna i tio år, och här kan vi inte säga att man har lyckats särskilt väl vare sig med tillgänglighet eller en del annat inom hälso- och sjukvården. Snarare är det ett exempel på att man i sin iver och dogmatism när det gäller att privatisera och att införa olika typer av vårdvalssystem in absurdum har slagit sönder välfungerande vårdkedjor, och man riskerar att få en situation där just tillgängligheten och samordningen när det gäller enskilda patienter brister. För ett år sedan kunde vi läsa om en äldre man som snurrat runt hos olika aktörer i sjukvårdssystemet mellan 70 och 80 gånger under ett år. Vi ska akta oss för att dra för stora växlar.

Däremot ska vi konstatera att vi har stora utmaningar på hälso- och sjukvårdens område. Det kommer att kräva mycket uppfinningsrikedom. Det kommer att kräva att vi jobbar på ett helt nytt sätt för att åstadkomma en kulturförändring. Den kulturförändringen kommer inte att vara gratis. Den kommer att kräva gemensamma resurser i form av skattepengar. Jag

tillhör en regering som är beredd att satsa de skattepengarna. Vi satsar nästan 2 miljarder mer än Moderaterna gör i sitt budgetförslag på att förbättra tillgängligheten i svensk hälso- och sjukvård.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2015/16:79
11 mars

Svar på
interpellationer

§ 13 Svar på interpellation 2015/16:458 om hälsoundersökningar av asylsökande

Anf. 59 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr ålderspresident! Karin Rågsjö har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att säkerställa att alla asylsökande, som en självklar rättighet, erbjuds hälsoundersökningar och vilka åtgärder jag tänker vidta för att säkerställa att barn som varit på flykt får ett fullgott hälsoskydd.

En viktig uppgift för regeringen är att underlätta för myndigheter, landsting, vårdgivare och deras medarbetare att hantera situationen, både på kort och på lång sikt. Flera uppdrag har getts till våra myndigheter för att stödja hälso- och sjukvården i arbetet med att erbjuda vård till de asylsökande och nyanlända. Socialstyrelsen har fått i uppdrag att göra en fördjupad analys av hälso- och sjukvårdens inklusive tandvårdens möjligheter och utmaningar när det gäller att tillhandahålla vård till asylsökande och nyanlända. Socialstyrelsen ska dessutom göra en kartläggning av hur stödet avseende andra språk än svenska ser ut inom hälso- och sjukvården och tandvården för att underlätta för asylsökande och nyanlända att kommunicera med vården.

Som Karin Rågsjö skriver i sin interpellation ska alla asylsökande erbjudas en hälsoundersökning. Hälsoundersökningen syftar bland annat till att tidigt upptäcka akuta sjukdomar, så att den enskildes hälsa inte riskeras, och att upptäcka behov av smittskyddsåtgärder. Hälsa är en viktig förutsättning för en framgångsrik etablerings- och integrationsprocess. Det är därför viktigt att eventuell hälsoproblematik uppmärksammas i ett tidigt skede genom hälsoundersökningarna.

Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten har fått i uppdrag att stödja landstingen i deras arbete med att erbjuda hälsoundersökningar till asylsökande. I uppdraget ingår det att se över möjligheterna att förenkla och effektivisera hur hälsoundersökningar bör genomföras. I oktober 2015 beslutade regeringen om att avsätta medel till Sveriges Kommuner och Landsting för en förstudie som handlar om att möta ohälsan hos nyanlända och asylsökande. Förstudien syftar bland annat till att samla in kunskap och goda exempel på hur landstingen arbetar med hälsoundersökningar.

För att underlätta kontakten mellan asylsökanden och hälso- och sjukvården har landstingen efterfrågat tillgång till bland annat asylsökandes mobilnummer. Den 28 januari 2016 beslutade regeringen om en ändring av förordningen om hälso- och sjukvård åt asylsökande med flera som innebär att Migrationsverket ska lämna uppgifter om hemland, telefonnummer och e-postadress till landstingen. Förordningsändringen trädde i kraft den 1 mars i år.

Skatteverket har dessutom fått i uppdrag att i samråd med Migrationsverket, Socialstyrelsen, Statistiska centralbyrån och Statens skolverk utreda förutsättningarna för att låta samtliga asylsökande i Sverige erhålla samordningsnummer samt föreslå hur ett sådant förfarande bör utformas.

Asylsökande barn ska vaccineras i enlighet med det nationella vaccinationsprogrammet upp till 18 års ålder. Folkhälsomyndigheten har fått i uppdrag att göra en kartläggning och analys av behoven av vaccinationer hos asylsökande och vid behov ta fram ett underlag med förslag på åtgärder för att underlätta för hälso- och sjukvården, inklusive barnhälsovården och elevhälsan, att kunna erbjuda asylsökande vaccinationer enligt tillämpliga vaccinationsprogram.

Utöver dessa uppdrag har regeringen betalat ut knappt 1,5 miljarder kronor som en engångsutbetalning till landstingen för att hantera den rådande flyktingsituationen. Medlen avses även täcka kostnader som förväntas uppstå 2016. Detta sker utöver regeringens satsningar på hälso- och sjukvården som syftar till att stärka området, bland annat avsätts 1 extra miljard 2016.

Jag vill avsluta med att säga att regeringen har och kommer även fortsättningsvis att ha en nära dialog med landstingen, berörda myndigheter och SKL i det fortsatta arbetet.

Anf. 60 KARIN RÅGSJÖ (V):

Herr ålderspresident! Tack, herr statsråd, för svaret!

Regeringen har ju fått ta över ett ganska dysfunktionellt system efter den förra alliansregeringen. Allianspartierna har nu tyvärr glömt bort att de själva inte gjorde särskilt mycket i den här frågan. Det har ju sett ganska illa ut länge. Politik, tycker jag, ska även innehålla en dos självvrannsakan. Det är aldrig fel.

Även Sverigedemokraterna har gjort uttalanden om detta och mytifierat att flyktingar inte vill ha hälsoundersökningar. Hälsoundersökningar är ju en rättighet, och det vi nu talar om är att man inte *får*, inte att man inte vill ha. Det vill jag säga direkt, som en inledning på den debatt eller det samtal som statsrådet och jag nu ska ha.

Hälsoundersökningar är en självklar samhällsservice. Vi vill ha mindre byråkrati och mer action. Vi tycker fortfarande att det saknas. Det är ju nu vi har chansen att hitta bra modeller för just hälsoundersökningar. Det är ett måste.

Man har som sagt jobbat med det här väldigt länge på olika sätt. Det har varit flera års försök och projekt för att nå en hyfsat acceptabel nivå när det gäller hälsoundersökningar. Av statistik från Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, framgår att ungefär hälften av alla asylsökande genomgick en hälsoundersökning 2014. Det är dåliga siffror, kan man säga. Dessvärre har siffrorna sjunkit mellan 2012 och 2014, från 46 procent till 44 procent. Det går alltså bakåt. Det var under alliansregeringens tid, vill jag säga, så det är ingen ny fråga där vi säger: Oj, nu ska vi fixa det här, och ni har inte gjort någonting.

I januari 2012 hade Folkhälsomyndigheten eller dåvarande Smittskyddsinstitutet ett stort projekt på gång för att hitta olika vägar när det gällde just hälsoundersökningar. Tre år senare är det uppenbart att antalet hälsoundersökningar inte har ökat trots den stora satsningen, som var väldigt bra.

Det finns många idéer, men de har inte implementerats i landstingen. Det tror jag är en tendens vi kan se i Sverige. Vi har många projekt på gång som är som tomtebluss. De brinner väldigt kort tid, helt enkelt.

Vi vill gärna att man går från ord till handling. Myndigheterna är på gång. Vi har väldigt bra myndigheter i Sverige. De har tagit den här bollen. Men att sedan få landstingen att göra någonting är lite mer problematiskt, verkar det som. Vi kan inte heller ha en tombola i Sverige. Man kan säga att vi har det på hälso- och sjukvårdens område. Det beror på var du bor om du ska få en hälsoundersökning eller inte. Vi hoppas alltså på raska tag från landstingens sida.

Alla de människor som har flytt till Sverige under obeskrivligt svåra förhållanden är verkligen i behov av en hälsoundersökning. Det gäller inte bara den fysiska hälsan, utan också den psykiska hälsan. Många är förstärkt väldigt traumatiserade av händelser i hemlandet men också av händelser på vägen till Sverige. Traumabearbetning är alltså någonting stort i den här frågan.

Barnens rättigheter måste tas till vara. Vaccinationsgraden i de länder som folk kommer ifrån är betydligt lägre än i Sverige. Det är oerhört viktigt att barn kommer in i vaccinationsprogrammet ganska snart.

Vi tycker att det saknas någon form av konkretisering och hoppas att landstingen ska sätta lite fart. Det system som vi har haft under den förra regeringen har helt enkelt inte funkat. Man måste få upp siffrorna betydligt från de 46 eller 50 procenten till helst 100 – det vore väl bra.

Anf. 61 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr ålderspresident! Jag vill börja med att tacka Karin Rågsjö för att hon ställer den här interpellationen. Det är en oerhört viktig fråga. Jag har många gånger varit frustrerad över att det när frågan om hälsoundersökningar ställs är precis som Karin Rågsjö säger. Den har ställts utifrån ett perspektiv där man vill misstänkliggöra både asylsökande och intentionerna med den här typen av hälsoundersökningar. Jag är glad över att vi kan diskutera det som faktiskt betyder någonting; hur vi får upp andelen hälsoundersökningar och kan erbjuda alla en undersökning som kan underlätta inte bara den fysiska hälsan utan också den psykiska hälsan.

Jag vill ge Karin Rågsjö rätt på den punkten att det här har varit ett försummat område under många år. Liksom på andra områden i samhället, vilket jag djupt beklagar, tror jag att en orsak har varit att det handlar om utsatta grupper som många gånger har svårt att göra sin röst hörd. Vi har också sett det inom socialtjänstens område, till exempel.

Som företrädare för en regering som ser som en av sina viktigaste uppgifter att värna den svenska modellen tycker jag att vi också på detta område måste ha en politik som värnar dem som inte kan föra sin egen talan. Vi måste också se till deras bästa.

Dock är det viktigt att påpeka att det vi har sett under de senaste månaderna och det senaste året är en enorm ökning av antalet asylsökande. Det har ställt våra system, inte minst hälso- och sjukvården, inför stora utmaningar. Det har också varit uppenbart att vi har behövt utveckla systemen och hitta nya kreativa sätt att genomföra inte minst de här hälsoundersökningarna.

Det är mycket riktigt att andelen inte har gått upp så som den borde ha gjort, men antalet undersökningar har ökat enormt mycket under den här tidsperioden. Det tycker jag ändå att man ska se. Ibland är det också viktigt att se antalet och inte bara prata om andelar, för det är en fantastisk insats som professionen inte minst inom asylhälsan har gjort när man har kunnat öka antalet undersökningar på det här sättet.

Jag kan också konstatera att det parallellt med de myndighetsuppdrag som pågår sker en enorm aktivitet ute i landstingen, där man försöker se hur man kan effektivisera sin verksamhet och få bättre fart på hälsoundersökningarna. Fler och fler landsting har börjat med mobila team. I stället för att låta asylsökande åka, som i mitt eget hemlän Västmanland, fem timmar tur och retur med kollektivtrafik för att genomgå en kvarts eller en halvtimmes hälsoundersökning åker man nu ut till boenden eller är åtminstone närmare geografiskt för att kunna genomföra detta. Det är en enorm kvalitetshöjning både för vården och för den enskilde.

Jag kan också konstatera att de ställen där hälsoundersökningar tycks fungera bäst och där man får upp volymerna ganska snabbt är ställen där det är en sammanhållen vård. Där har man inte fragmentiserat vården till olika vårdcentraler utan har en tydlig asylhälsa som har kunnat jobba upp rutinerna.

Detta sätter fingret på en annan viktig utmaning: att komma bort från det tänkande som har rått under det borgerliga styret, där man har velat fragmentisera vården, bryta upp den och sälja ut den till privata alternativ. Vi behöver i stället se hur vi kan skapa en hälso- och sjukvård där vi kan ha sammanhållning, där vi kan se till att vi kan lita på professionerna och deras kompetens och erfarenhet och där vi också kan styra enligt andra filosofier än den hittills rådande New Public Management-teorin.

Anf. 62 KARIN RÅGSJÖ (V):

Herr ålderspresident! Vi är så överens att det är oroväckande när det gäller en del saker här, Gabriel Wikström.

Vi har, som jag sa tidigare, myndigheter i Sverige som verkligen har tagit den här bollen och gör ett superjobb. Det gäller Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och så vidare. Det ska man veta. Problemet är: Hur ska de bra idéerna implementeras? Det tycker vi är ett problem.

Vi har mödravårdscentraler, barnavårdscentraler och ett fantastiskt nätverk. Men nu måste vi också bli världsbäst på att hitta just effektiva metoder för att nå nyanlända i Sverige.

Det är Migrationsverkets ansvar att se till att landstingen får uppgifter från Migrationsverket. Det har blivit bestämmelser om det från den 1 mars i år. Det är vi väldigt glada för. Då kanske det blir lite rappare tag.

Men man kan tänka på hur det skulle vara om du och jag, herr minister, skulle landa i något annat land där vi inte kan språket. Det är en väldig språklig barriär. Man måste jobba väldigt mycket med kommunikation. Det handlar också om att guida sig i det svenska sjukvårdssystemet. Det kan ju vara svårt för vem som helst, speciellt på orter där man har fragmentiserat vården, precis som du tar upp, Gabriel Wikström. Det här måste man också landa i.

Jag tänkte passa på att ge några tips från Vänsterpartiet. Vänsterpartiet är ett väldigt kreativt parti – det kanske ni vet. Hur ska man nå de asylsökande? Man kan ta fram informationsfilmer på andra språk. Man kan tänka

sig att de filmerna visas på de boenden som finns. Det finns ju väldigt många boenden där ägarna cashar in ganska mycket pengar. Då kanske det borde ingå i uppdraget att de också gör en minimal satsning. Det skulle betyda väldigt mycket.

Precis som du tar upp handlar det om att specialutbilda flera vårdcentraler i varje län. Det finns många bra embryon till saker som fungerar. Det gäller bara att på något sätt få in det i hela Sverige. Att specialutbilda flera vårdcentraler tror vi väldigt mycket på.

Sedan handlar det om ambulerande verksamhet som är specifik för barnen, barn under sex år. Att få in dem i det svenska vaccinationsprogrammet är oerhört viktigt. Annars kommer de att bli sjuka i mässling, kikhosta och you name it. Det är väldigt onödigt.

Det skulle kunna finnas något slags rättighetspaket på olika språk, så att människor förstår vad de kan få av hälso- och sjukvården. Det vore kanske bra. När det gäller trauman kan man tänka sig att vi har light-KBT på nätet för dem som inte mår alltför illa. Det finns tusen saker som man skulle kunna göra. Man skulle kunna låta Röda Korset utbilda dem som går psykologutbildningen och socionomutbildningen i att jobba just med trauma. Det behövs insatser riktade till kvinnor. Kvinnor är kanske ännu mer traumatiserade av krig än vad män är. Det kan vara något slags kvinnopaket. Det finns väldigt mycket.

Det ska vara låga trösklar och inbjudande. Dit har vi inte kommit än. Det behövs ibland en viss uppluckring av byråkratiska system, och de bra idéer som finns behöver spridas. I en del landsting jobbar man jättebra medan man i en del landsting kanske inte har den öppenhet som man skulle behöva.

I Sverige har vi till och från ett väldigt byråkratiserat system, och då måste vi, utan att kringgå systemen för mycket, luckra upp lite när det gäller vissa frågor.

Anf. 63 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr ålderspresident! Jag tar tacksamt emot alla tips och goda idéer som finns på det här området.

Jag tror precis som Karin Rågsjö att vi har ett system som i många hänseende fungerar väldigt väl. Men vi har också en tendens att organisera oss i stuprör och ibland vara lite tröga i starten. Jag tror att i den situation som vi har befunnit oss i, och fortfarande befinner oss i, är själva nyckeln till att få till en förändring och kunna jobba på nya sätt att kunna vara aktiv och också som nationell sjukvårdspolitiker visa engagemang och utöva någon form av handpåläggning.

Det tycker jag att vi gör, till exempel genom de uppdrag som myndigheterna har fått, varav de flesta ska redovisas i slutet av april. Det gör att vi får helt ny kunskap om hur det faktiskt ser ut och vad mer man kan göra för att komma framåt. Vi får det också tack vare den väldigt goda och nära kontakt som inte minst Socialstyrelsen har direkt med berörda aktörer och också via de egna sjukvårdsdialoger som jag har årligen med alla landstingsledning. Jag är precis ute på en turné nu för att kunna träffas och bland annat prata om den här typen av frågor.

Vi har alltså en enorm aktivitet, och det är också viktigt att se att vi har en enorm utveckling när det gäller antalet besök och förhoppningsvis snart också andelen hälsoundersökningar som sker.

Det är också viktigt att påpeka i sammanhanget, inte minst eftersom Karin Rågsjö just tar upp barn och kanske särskilt utsatta kvinnor, att det inte finns någonting som tyder på att man skulle ha frångått principen om vård efter behov. Även om det har varit ett ansträngt läge och man inte har kunnat erbjuda hälsoundersökningar så snabbt som man har velat har man ändå prioriterat barn och ett antal andra grupper som har varit viktiga i de fall man vet att det handlar om riskgrupper eller personer som är i särskilt stort behov av en hälsoundersökning.

Man jobbar också på ett väldigt aktivt sätt i hälso- och sjukvården i den brist som ändå finns på utbildade tolkar, eftersom det är många andra verksamheter som också kräver tolktjänster, på att utnyttja den mångfald som finns inom hälso- och sjukvård. Vi har ju redan i dag, och har haft under väldigt många år, i den fantastiska personal som finns inom svensk hälso- och sjukvård ett stort antal människor som har sina rötter i andra länder och därmed också behärskar ett flertal av de språk som nu behövs för att möta asylsökande. Dessa sätts i arbete. De får bidra inte bara som läkare eller sjuksköterska utan också i egenskap av språkkunnig. Vi har samtidigt ett nationellt arbete igång för att se vad vi kan göra för att förbättra tolk-servicen.

Jag vill alltså inte att Karin Rågsjö någonstans ska tvivla på att vi har fullt fokus på frågan, och vi gör allt som står i vår makt för att öka andelen hälsoundersökningar så att alla får sina rättigheter tillgodosedda.

Anf. 64 KARIN RÅGSJÖ (V):

Herr ålderspresident! Ministern! Det är också så att den flyktingström som vi har haft i Sverige har gjort att det har blivit en väldig fart. Det har hänt mer på ganska kort tid än vad som hände under de åtta åren med den alliansstyrda regeringen som ändå såg att siffrorna låg på 40 procent, med ett mycket lägre antal flyktingar. Det vill jag säga en gång till. Man använder sig heller aldrig av den här frågan på det sätt som exempelvis Sverigedemokraterna gör när de menar de asylsökande inte vill ha hälsoundersökningar. Detta är en samhällsservice som de ska erbjudas. Det är en väldig skillnad på semantiken, tycker jag, och hur den drivs från olika partier.

En fråga som har lyfts fram är också antalet tuberkulosfall i Sverige som har ökat en aning sedan 2003. Då ska man ändå veta att i Sverige har vi generellt väldigt få fall och incidens av tbc. För 2015 var det 8,5 fall per 100 000 invånare och år. Det handlar om personer som har kommit till Sverige, och det tar ungefär fem år att upptäcka att man tyvärr har fått den här sjukdomen som är ganska vanlig både i Europa och i resten av världen.

Vi i Sverige har kommit långt, men det beror på att vi aktivt har jobbat med hälsoreformer för hela befolkningen, något man kanske inte har gjort i alla länder.

Jag skulle ändå vilja avsluta med att säga att det behövs insatser och dessa behöver implementeras. Det måste också finnas i hela Sverige, och man behöver se över det ansvar som ligger på personer som driver flyktinganläggningar att sprida information. Det är viktigt att man kan få till det.

I *Rikshandboken i barnhälsovård* står det så här: ”Erfarenheten är dock att flertalet flyktingar gärna vill genomgå en hälsoundersökning, men att åtskilliga aldrig nås av ett erbjudande.” Det finns alltså väldigt mycket vi kan göra. Det görs redan väldigt mycket, men de bra idéer som har kommit

fram behöver också implementeras, och vi måste ta bort den värsta byråkratin.

Prot. 2015/16:79
11 mars

Anf. 65 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr ålderspresident! När det gäller det sista i Karin Rågsjös inlägg, att det är viktigt att ta bort byråkrati och att det är viktigt att se till att alla nås av ett erbjudande om att genomgå en hälsoundersökning, hoppas jag att vi genom att man nu kan lämna ut kontaktuppgifter från Migrationsverket till hälso- och sjukvården men också sedermera med införande av samordningsnummer kan ta bort många av de hinder som har funnits till just att ge ett erbjudande och att söka upp personer som behöver få en hälsoundersökning.

Vi ska också komma ihåg att nu pratar vi om den första hälsoundersökningen som man har rätt att komma på. Ett problem i sammanhanget har dock också varit att när man har gått igenom en hälsoundersökning och det kanske har upptäckts att åtgärder behöver vidtas och att det finns besvär som hälso- och sjukvården behöver hjälpa till med, så har det inte funnits kontaktuppgifter. Den asylsökande kanske har flyttat till ett annat boende, och hälso- och sjukvården inte har fått kontakt för att kunna följa upp den här personen.

Det är också någonting som vi kan avhjälpa med hjälp av de insatser som regeringen har gjort på det här området, och därför tror jag att vi ser en utveckling framför oss där man nu i snabb takt kommer att kunna beta av den kö som finns till hälsoundersökningen. Man kommer att nå en stor del av dem som inte har nåtts av ett erbjudande om hälsoundersökning, och tack vare den nödsituation som har rått under hösten har man utvecklat nya metoder för att snabbare ge hälsoundersökningar men också för att effektivisera hälsoundersökningarna i sig.

Jag vill återigen säga att jag är väldigt glad över att Karin Rågsjö lyfter upp det här viktiga ämnet, inte minst för att jag fick chansen att berätta om allt det fantastiska som pågår.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 10 mars

2015/16:951 Förebyggande åtgärder mot ökat spelberoende

av Amir Adan (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:952 Överbeskattning av biodrivmedel

av Lars-Axel Nordell (KD)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2015/16:953 Utveckling och stärkande av hemtjänstens kompetens

av Cecilia Widegren (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

Svar på
interpellationer

§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 10 mars

2015/16:886 Syrienstrategin

av *Sofia Arkelsten* (M)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2015/16:899 Införda gränskontroller och det nordiska samarbetet

av *Erik Ottoson* (M)

till statsrådet Kristina Persson (S)

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 12.28.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med § 9
anf. 32 (delvis) och
av ålderspresidenten därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott.....	1
§ 5 Svar på interpellation 2015/16:440 om initiativet	
Fossilfritt Sverige	1
Anf. 1 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	1
Anf. 2 KRISTINA YNGWE (C)	2
Anf. 3 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	3
Anf. 4 KRISTINA YNGWE (C)	4
Anf. 5 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	6
Anf. 6 KRISTINA YNGWE (C)	7
Anf. 7 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	7
§ 6 Svar på interpellation 2015/16:419 om ingångsjobb	8
Anf. 8 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	8
Anf. 9 ANNIKA QARLSSON (C).....	9
Anf. 10 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	10
Anf. 11 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	10
Anf. 12 ANNIKA QARLSSON (C).....	11
Anf. 13 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	13
Anf. 14 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	13
Anf. 15 ANNIKA QARLSSON (C).....	14
Anf. 16 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	15
§ 7 Svar på interpellation 2015/16:445 om företagsbesök	15
Anf. 17 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	15
Anf. 18 ERIK ANDERSSON (M)	16
Anf. 19 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	17
Anf. 20 ERIK ANDERSSON (M)	17
Anf. 21 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	18
§ 8 Svar på interpellation 2015/16:450 om vikten av kommunal konsumentvägledning.....	18
Anf. 22 Statsrådet PER BOLUND (MP)	18
Anf. 23 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V).....	19
Anf. 24 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	20
Anf. 25 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V).....	21
Anf. 26 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	23
Anf. 27 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V).....	24
Anf. 28 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	24
§ 9 Svar på interpellation 2015/16:442 om Sveriges Radios nyhetsförmedling på ryska.....	25

Anf. 29 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	25
Anf. 30 ALLAN WIDMAN (L).....	26
Anf. 31 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	27
Anf. 32 ALLAN WIDMAN (L).....	27
Anf. 33 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	28
Anf. 34 ALLAN WIDMAN (L).....	29
Anf. 35 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	30
§ 10 Svar på interpellation 2015/16:447 om åtgärder mot handel med stulna kulturföremål.....	30
Anf. 36 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	30
Anf. 37 CECILIA MAGNUSSON (M)	31
Anf. 38 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	32
Anf. 39 CECILIA MAGNUSSON (M)	33
Anf. 40 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	33
Anf. 41 CECILIA MAGNUSSON (M)	34
Anf. 42 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	35
§ 11 Svar på interpellation 2015/16:453 om finansiering av svensk film.....	35
Anf. 43 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	35
Anf. 44 CECILIA MAGNUSSON (M)	36
Anf. 45 ERIK ANDERSSON (M)	37
Anf. 46 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	37
Anf. 47 CECILIA MAGNUSSON (M)	38
Anf. 48 ERIK ANDERSSON (M)	39
Anf. 49 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	40
Anf. 50 CECILIA MAGNUSSON (M)	41
Anf. 51 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	41
§ 12 Svar på interpellation 2015/16:429 om effekterna av att ta bort kömiljarden	42
Anf. 52 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S).....	42
Anf. 53 LOTTA OLSSON (M).....	44
Anf. 54 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S).....	44
Anf. 55 LOTTA OLSSON (M).....	45
Anf. 56 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S).....	46
Anf. 57 LOTTA OLSSON (M).....	48
Anf. 58 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S).....	48
§ 13 Svar på interpellation 2015/16:458 om hälsundersökningar av asylsökande.....	49

Anf. 59 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	49	Prot. 2015/16:79
Anf. 60 KARIN RÅGSJÖ (V).....	50	11 mars
Anf. 61 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	51	
Anf. 62 KARIN RÅGSJÖ (V).....	52	
Anf. 63 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	53	
Anf. 64 KARIN RÅGSJÖ (V).....	54	
Anf. 65 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	55	
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	55	
§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	56	
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 12.28.....	56	